

BIJ ONS

thuis in een gezin

november 2025

**NVP
75 jaar!**

Toekomst van pleegzorg

Een derde bordje erbij

Tour langs
pleegoudernetwerken

Gedeeld opvoederschap
in pleegzorg

plaats voor pleeggezinnen

Inhoud

- 4 Pleegzorg: verleden, heden en toekomst
- 5 "Zorg voor voldoende ondersteuning voor pleeggezinnen"
- 6 Een derde bordje erbij
- 8 De NVP door de jaren heen: 75 jaar NVP
- 12 "JongWijs is voor mij een grote vriendengroep van mensen die ervaring hebben met jeugdzorg"
- 14 Specialisme netwerkpleegzorg gewenst
- 16 "Mockingbird, voor mij een familie erbij!"
- 18 Gedeeld opvoederschap in pleegzorg
Samen leren in de Lerende Beweging
- 20 "Echt luisteren naar kinderen in pleeggezinnen"
- 22 Dagboetschrijfsels over de komst van een tweede pleegkind
- 25 Vasthouden en loslaten
- 26 Tour langs pleegoudernetwerken
- 28 Vaak zijn pleegouders te lief!
- 31 Kindvriendelijke rechtspraak
- 32 "Je blijft altijd moeder of vader"
Hoe 'Like a Buddy' ouders van uit huis geplaatste kinderen steunt
- 34 Lees-, kijk- en luistertips
- 36 Word lid van de NVP!

NVP 75 jaar!

Redactioneel

In dit nummer staat de toekomst van pleegzorg centraal. Daarvoor blikken we terug naar het verleden en spreken we pleegouders van vroeger en nu. Hoe ging het vroeger? Wat is er verbeterd? En wat zijn de uitdagingen voor de toekomst? Naast ervaren pleegouders komen ook net gestarte pleegouders en netwerkpleegouders aan bod.

De NVP viert dit jaar haar 75-jarig jubileum. In zo'n kroonjaar past het goed om stil te staan bij de rijke geschiedenis van onze vereniging en hoe de NVP ook vandaag de dag nog steeds van betekenis is voor pleeggezinnen en pleegzorg. Zelf mag ik, inmiddels ruim een jaar, als directeur daar mijn steentje aan bijdragen. En dat mag ik doen samen met een team enthousiaste medewerkers, actieve leden en vrijwilligers, betrokken jongeren en allerlei stakeholders in diverse samenwerkingsverbanden.

In dit nummer krijg je aan de hand van een tijdlijn een mooi inkijkje in onze geschiedenis en lees je verhalen van mensen die vandaag vanuit en samen met de NVP werken aan betere pleegzorg. Lees over de ervaringen van de jongeren van JongWijs. En laat je meenemen in de verhalen uit projecten zoals Mockingbird, de Lerende beweging pleegzorg en het onderzoeksproject 'Stem van kinderen in de pleegzorg'.

In het kader van ons jubileum hebben we afgelopen jaar een tour langs pleegoudernetwerken gemaakt. Van Ochten tot Brummen – met taart gingen we heel Nederland af. Niet alleen om ons verhaal te delen, maar juist ook om de verhalen van pleegouders te horen. Collega Judith vertelt over de mooie inzichten die de pleegouders ons gaven.

Met al die projecten en activiteiten proberen we met elkaar de stem van pleeggezinnen luider te laten horen en de pleegzorg te verbeteren. En zo schrijven we elke dag de geschiedenis van de toekomst. Een toekomst waarin elk pleegkind een veilige en fijne thuisplek heeft.

Door Remco Oosterhoff
Directeur-bestuurder NVP

Pleegzorg: verleden, heden en toekomst

BIJ ONS ging met pleegouders in gesprek over verleden, heden en toekomst van pleegzorg. In een tweeluik vertellen pleegouders over hun ervaringen: Willemien die in de jaren negentig met pleegzorg startte en Koen en Marlies die vrij recent pleegouders werden. Ze reageren op onze stelling: 'Pleegzorg is tegenwoordig meer dan een bordje erbij'. Daarnaast vertellen ze hoe zij de terugloop in pleegouders zien en hoe mensen enthousiast gemaakt kunnen worden voor pleegzorg.

Willemien: "Zorg voor voldoende ondersteuning voor pleeggezinnen."

Door Femmie Juffer

Hoe kijkt een ervaren pleegouder naar pleegzorg?
Willemien Kronenberg (68), pedagoog, startte in de jaren negentig als pleegouder binnen de toenmalige TGV (Therapeutische Gezinsverpleging). De TGV was bedoeld om kinderen met een traumatische voorgeschiedenis een stabiel pleeggezin te bieden. Het eerste pleegkind kon na vijf jaar terug naar zijn eigen moeder. Drie andere pleegkinderen, waaronder een tweeling, bleven en groeiden op in het gezin van Willemien en Jan. Ze zijn nu volwassen en het huis uit. Het gaat goed met ze en er is regelmatig contact. Willemien is altijd actief geweest in koffiegroepen voor pleegouders. Ook was ze meer dan twintig jaar redactielid van BIJ ONS en Mobiel, de voorloper van BIJ ONS.

Stelling: Pleegzorg is tegenwoordig meer dan een bordje erbij.

Willemien: "Of pleegkinderen nu meer problematiek hebben en of pleegzorg ingewikkelder is geworden, durf ik niet te zeggen. De kinderen die wij destijds in huis kregen, bleken ook veel achterstanden te hebben. De tweeling was zes jaar toen ze kwamen en ze waren daarvoor al zes keer verplaatst. Ons jongste pleegkind was vier jaar toen haar vader haar moeder vermoordde en ze kwam op haar zesde bij ons. Wij zijn de eerste jaren druk bezig geweest om hun achtergrond zo goed mogelijk boven water te krijgen. Ik wil snappen wat er met een kind aan de hand is, waarom het zo reageert en welke hulp er nodig is. Om een kind zo goed mogelijk te kunnen opvangen en zelf handvatten voor de opvoeding te hebben."

Is de huidige vorm van pleegzorg nog passend?

Willemien: "Als je vanuit het kind kijkt, zijn nog steeds veel kinderen gebaat bij het opgroeien in een gezin, met pleegouders die achter hen staan. Professor Jo Hermanns zei ooit: 'Een kind moet voelen dat je voor hem opkomt.' Dat is zo'n wezenlijk gevoel voor kinderen, dat gun je alle pleegkinderen."

Je kunt als pleegouders wel struggles meemaken, het loopt niet altijd vanzelf. Als pleeggezinnen stevig ondersteund worden bij hun problemen, denk ik zeker dat pleegzorg passend is. Wij hebben bijna twintig jaar lang maandelijks een pleegzorgwerker aan tafel gehad. Daar was ik niet altijd zo blij mee, maar het is goed om je verhaal te kunnen spuien. Dat er iemand is die naar je luistert en die de routes in de hulpverlening weet. Het voordeel van de TGV was dat de pleegzorgwerkers veel vakkennis en korte lijntjes met de hulpverlening hadden."

Er is een terugloop in pleegouders. Hoe kunnen mensen enthousiast gemaakt worden voor pleegzorg?

Willemien: "Het is goed als mensen horen waar pleegouders het voor doen. Baden Powell van scouting - ik ben met scouting opgegroeid - zei: 'Laat de wereld een klein beetje beter achter dan je hem gevonden hebt.' Dat was ook de motivatie die wij hadden. Laten we een paar kinderen een goede plek geven zodat zij later hun eigen leven zelfstandig en op een goede manier kunnen leiden."

Het allerbelangrijkste is dat pleeggezinnen voldoende ondersteund worden. Dat er iemand wat vaker komt als pleegouders het moeilijk hebben, hen hulp aanbiedt of de weg naar de juiste hulp weet. Het zijn ook de kleine gebaren die het doen. Ik herinner me nog goed hoe een pleegzorgwerker rond de feestdagen aankwam met een doos chocolaatjes. We hadden een moeilijk jaar achter de rug en dan komt iemand dankjewel zeggen, dat was geweldig. Hij zei tegen ons: 'We zijn een jaar verder en het gaat goed, volgend jaar wordt het vast rustiger.' Moed inspreken helpt ook echt."

Was lotgenotencontact belangrijk voor jou?

Willemien: "Absoluut! Het is zinvol om elkaars verhalen te horen en te weten dat je niet alleen staat. Dat emoties niet raar zijn en dat je rustig kunt zeggen dat je de kinderen el achter het behang kunt plakken. Andere pleegouders begrijpen dat en dan kun je weer verder. En het was fijn om te weten dat er altijd iemand was bij wie je kind een nachtje kon logeren."

Welke veranderingen heb jij gezien bij pleegzorg?

Willemien: "Wat ik lastig vond, waren de wisselingen bij pleegzorg. In de loop van de tijd kwam het vaker voor dat er een nieuwe pleegzorgwerker of voogd voor de deur stond. Voor pleeggezinnen is stabiliteit bij de hulpverlening juist erg belangrijk."

Ik zie ook goede veranderingen. Er is tegenwoordig meer kennis beschikbaar voor pleeggezinnen. Toen ik aan pleeg- zorg begon was er bijvoorbeeld nauwelijks kennis over traumaverwerking, niet bij mij en ook niet bij pleegzorgwerkers. Nu hoor ik van pleegouders uit mijn omgeving dat ze een cursus Traumasensitief Opvoeden hebben gevolgd en dat dat ontzettend zinvol was."

Welke tips zou jij beginnende pleegouders geven?

Willemien: "Als je de eerste weken je pleegkind 's avonds naar bed brengt, luister dan samen met het licht uit naar de bekende geluiden van het huis. In het donker hoor je het doortrekken van de wc, de verwarming, de tv beneden. Het levert veiligheid op voor je pleegkind, hij kan rustig gaan slapen. Dit zijn de vertrouwde geluiden van het huis waar je thuis mag zijn."

Mijn tweede tip is om als pleegouders een paar keer per jaar afstand te nemen. Zorg voor een goede logeerplek voor je pleegkind en neem zelf een dag of weekend rust zodat je als pleegouders weer op kunt laden. Daarna kun je met hernieuwde kracht terug naar je gewone dagritme."

Een derde bordje erbij

Door Maud Verhoofstad

Koen en Marlies' zijn pleegouder van Jayden. Ze hebben twee eigen kinderen. De keuze voor pleegzorg heeft geleidelijk aan vorm gekregen en twee jaar geleden is Jayden bij hen komen wonen. Hij was 1,5 jaar oud toen hij in hun gezin kwam. Koen: "We hebben nu in leeftijd een mooi 'trapje': 3-6-9 jaar oud."

Stelling: Pleegzorg is tegenwoordig meer dan een bordje erbij.

Marlies en Koen zijn duidelijk: "Jayden heeft een redelijk stabiele basis, hij is bijna direct na zijn geboorte geplaatst bij een crisispleegouder. Daar heeft hij 1,5 jaar gewoond en is toen bij ons gekomen. De opvoeding van hem voelt eigenlijk gewoon als een derde bordje erbij. Hij groeit mee met de andere jongens: zij zijn een voorbeeld voor hem. Hij leert de goede dingen van hen en natuurlijk ook minder fraaie dingen, zoals soms wat grover taalgebruik dan passend is voor zijn leeftijd."

Randzaken

Marlies: "Heel eerlijk vind ik de randzaken rond Jayden lastiger dan het opvoeden. Zo was de locatie voor het wekelijks bezoek met moeder super onhandig voor ons. Het voelde alsof we dat maar gewoon moesten doen. Er was geen jeugdbeschermer, we hebben nu al een half jaar een nieuwe jeugdbeschermer, de derde sinds Jayden bij ons woont. Voor elk ding, zoals toestemming voor vakantie, moest ik veel zoeken en vragen voor het geregeld was. Er zijn wisselingen geweest van pleegzorgwerkers. Daarnaast was er een intensieve bezoeksregeling met moeder, die werd begeleid. Het was lastig om de tijden en afstanden van die bezoeken goed te organiseren."

Koen: "Vanaf de start is het steeds makkelijker en soepeler geworden. Dat van die randzaken herken ik zeker. Ik denk dat wij in het begin ook veel van onszelf verwachtten. Zo was ik me bij de bezoeken met moeder bewust van mijn taak

als pleegouder. Jayden was erg gericht op ons, terwijl ik me verantwoordelijk voelde om hem ook met haar tijd door te laten brengen. Met rozijntjes die we dicht bij haar legden, probeerden we het contact met Jayden tot stand te brengen. Nu gaat het gelukkig anders, omdat hij meer kan praten en je hem met vragen kan sturen. De begeleide bezoeken gaan nu wat makkelijker."

Marlies vertelt dat ze acht uur minder is gaan werken om het gezin te 'managen'. Koen: "Drie kinderen betekent echt meer organisatie. Gelukkig kunnen we beiden online en flexibel werken, waardoor je je werkuren kunt verschuiven naar bijvoorbeeld 's avonds. Dus een afspraak overdag kan meestal worden ingepast."

Er is een terugloop in pleegouders. Hoe kunnen mensen enthousiast gemaakt worden voor pleegzorg?

Koen: "Ik merk dat mijn enthousiaste verhalen interesse oproept bij collega's en andere ouders." Op de vraag of dit als een soort ambassadeurschap helpt in de werving voor pleegouders, zegt Koen: "Misschien wel, het is onbekend wat pleegzorg precies inhoudt. Er is genoeg informatie, maar het helpt als je het idee krijgt van iemand met wie jij je identificeert. Ik kan me voorstellen dat hierin nog best wat te winnen valt."

Ondersteuning

Marlies: "Ondersteuning van pleegouders is belangrijk. Zeker in het begin hadden we graag meer informatie en ondersteuning gekregen. We hadden de eerste maanden een onervaren pleegzorgwerker en hebben moeten leren dat we concreet moeten zijn in wat we nodig hebben. Het is nu afwachten wat de nieuwe pleegzorgwerker ons te bieden heeft. Wat we gemist hebben bij de pleegzorgwerkers hebben we wel gekregen van de crisispleegouder. Zij heeft ons veel praktische tips gegeven vanuit haar ervaring. We hebben nog steeds contact met haar en profiteren van haar kennis over pleegzorg."

Sluitstuk

Op de vraag over ondersteuning vult Marlies nog wat aan: "Ik voel me soms het sluitstuk van de rekening. Een voorbeeld: voordat Jayden bij ons kwam, was alles al geregeld voor een ander pleegkind. Wij stonden al in de startblokken. Er was alleen nog een zitting bij de recht-bank, maar dat zou geen probleem zijn. Op de dag van de zitting hebben we tot tien voor vijf gewacht en toen zelf maar gebeld. De reactie van de pleegzorg was: 'Oh, nee ze komt niet, want ze gaat terug naar haar vader.' Het voelde echt alsof we geen partij in het proces waren. Ook als je kijkt naar de spanningen die we hebben moeten doen om de bezoekslocatie te veranderen. Er was een locatie die voor ons drie kwartier reizen dichterbij was, waarbij de reistijd voor moeder gelijk bleef. Uiteindelijk is het wel die locatie geworden. We hebben moeten leren meer op onze strepen te staan."

Toekomst

Marlies: "Wij kijken vol vertrouwen naar de toekomst van Jayden in ons gezin. Het gaat zo goed. Voor de andere kinderen is Jayden hun broertje en zij zijn een voorbeeld voor hem. Die interactie tussen de kinderen is zo waardevol, eigenlijk doen we de opvoeding van Jayden samen."

1: In verband met de privacy van de betrokkenen zijn de namen gewijzigd.

De NVP door de jaren heen 75 jaar NVP

Door Judith Hooydonk

Toos:

"Je blijft altijd pleegouder"

De NVP is opgericht op 21 oktober 1950, toen nog als de Nederlandse Vereniging van Pleegouders (inmiddels de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen). In de jaren '50, '60 en '70 lag de focus van de NVP vooral op adoptie als mogelijkheid voor het beschermen van pleegkinderen. Vanaf de jaren '80 richt de NVP zich uitsluitend op pleegzorg. In 2013 werd de jongerentak 'JongWijs' onderdeel van de NVP. Benieuwd naar nog meer hoogtepunten van de NVP en JongWijs?

Check de tijdlijn bij dit artikel!

Gemaakt door onze oud-collega
Jorien Kruijswijk Jansen.

In het eerste deel van dit tweeluik ga ik in gesprek met twee pleegouders. In het tweede deel lees je de ervaringen van een jongere die vertelt over de ontwikkelingen bij JongWijs.

Toos en Jolanda hebben als pleegouder veel ervaring op zak en vertellen graag over wat het pleegouderschap zo waardevol maakt, welke herinneringen hen bijgebleven zijn én wat de NVP voor hen betekent.

Toos van Vliet is al 41 jaar pleegouder. Ze heeft drie pleegkinderen opgevangen, waarvan ze met één van hen nog steeds contact heeft. "Je blijft altijd pleegouder", zegt ze. Inmiddels is ze oma van zijn kinderen. Daarnaast is ze actief lid van de NVP en is ze acht jaar lid geweest van het bestuur van de NVP.

Toen Toos pleegouder werd in 1984 is ze gelijk lid geworden van de NVP. Toos: "Ik wilde als pleegouder een vereniging die achter me staat en mijn belangen behartigt, die voor me opkomt." Toos heeft destijds zelf ook bij de NVP aangeklopt om mee te denken met haar eigen casus, waarin twee zusjes naar de begrafenis van hun vader moesten, terwijl ze hem niet kenden. Toos won advies in bij de NVP. De NVP dacht mee in hoe de pleegouders zich konden verhouden tot de gezinsbegeleiding en welke stappen de pleegouders het beste konden nemen.

Haar tijd als bestuurslid van de NVP herinnert Toos zich goed, waaronder de lobby voor het thema 'indexering van de pleegzorgvergoeding': "We hadden een staatssecretaris die het belachelijk vond dat de pleegzorgvergoeding nooit werd geïndexeerd. Vanuit de NVP voerden we in de jaren '90 gesprekken met deze staatssecretaris en met Kamerleden om te pleiten voor indexering. Op een gegeven moment is dat ook gebeurd."

Toos noemt nog een ander voorbeeld waarvoor de NVP destijds gelobbyd heeft: "Ik herinner me een andere staatssecretaris die zich hard maakte voor verlenging van pleegzorg. Het stond altijd al in de wet dat pleegzorg verlengd kon worden tot 21 jaar, maar het werd nooit actief onder de aandacht gebracht. De NVP heeft dit onderwerp ook onder de aandacht gebracht in de Tweede Kamer. De praktische uitvoering van verlenging van pleegzorg tot en met 23 jaar is pas in 2023 tot stand gekomen."

Intern veranderde er ook het één en ander bij de NVP. Waar er in de jaren '90 nog maar een klein clubje was die verantwoordelijk was voor het bestuur, administratie en financiën, zorgde een toename van vragen, dilemma's en behoefte aan een luisterend oor in 2017 voor het ontstaan van een helpdesk. Een plek waar pleegouders naartoe konden met hun vragen, dilemma's en voor een luisterend oor. Vandaag de dag heeft onze helpdesk nog steeds deze mooie en waardevolle functie.

Eind jaren '90 of begin 2000 werd het NVP-ledenblad samen gevoegd met de Mobiel (voormalig tijdschrift voor pleegouders), dat zorgde voor een sterkere uitstraling voor pleegouders. Later ging Mobiel over in BIJ ONS, groeide er een nog intensievere samenwerking tussen BIJ ONS en sinds april '21 host de NVP het magazine BIJ ONS online.

Wat Toos het meest is bijgebleven zijn de NVP-pleegzorgdagen. De jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV) werd vaak in een dierentuin of pretpark gehouden, zodat er ruimte was voor inhoud én plezier. Op één van die ledenvergaderingen werd haar interesse voor een bestuursfunctie gewekt. Ook door de regionale NVP-afdelingen werden verschillende activiteiten georganiseerd, wat de onderlinge band tussen de gezinnen versterkte.

Toch is Toos van mening dat belangenbehartiging nog steeds met stip op één een kerntaak is van de NVP. Toos: "Een buffer zijn achter het pleeggezin waar ze steun en advies kunnen halen in de wirwar die je soms overkomt als pleegouder. Pleegzorg is een ingewikkeld speelveld met veel betrokkenen die soms als tegengestelde partijen kunnen aanvoelen. De NVP kan als vereniging een overkoepelende kijk hebben en het hele systeem overzien, alle belanghebbenden in het veld."

Toos geeft de NVP mee om elke keer weer in gesprek te gaan met elkaar: "Blijf proberen in gesprekken te zoeken naar waar je gezamenlijke belang zit. En te blijven geloven in het feit dat je samen betere pleegzorg kan realiseren." En voor pleeggezinnen? Toos: "Ik wens pleegouders geduld en verdraagzaamheid toe. Denk: morgen is er weer een nieuwe dag. Blijf het netwerk van het kind in ere houden. En probeer rekening te houden met het gezin van herkomst."

Toos:
"Een buffer zijn achter het pleeggezin waar ze steun en advies kunnen halen in de wirwar die je soms overkomt als pleegouder."

Jolanda
"Omdat het pleegouderschap een aparte categorie van opvoeden is."

Jolanda: "Voor ik het wist, was ik lid van de NVP-familie."

Ook ga ik in gesprek met Jolanda Kuiper. Terwijl ze in 2015 nog weinig van pleegzorg afwist, is ze tien jaar later een ervaren pleegouder die graag andere pleegouders helpt, haar ervaringen deelt en meedenkt in diverse onderzoeken en projecten.

Het ontmoeten van andere pleegouders is iets dat Jolanda van het begin af aan belangrijk vond en behoefte aan had. Waarom? "Omdat het pleegouderschap een aparte categorie van opvoeden is. Als pleegouders zit je in hetzelfde schuitje. Het helpt om je eigen verhaal kwijt te kunnen en (h)erkenning te vinden bij anderen en tips uit te wisselen. Je bent in contact met het netwerk van het kind en met professionals. Vragen als 'Hoe interpreteer ik dit gedrag van mijn pleegkind?' of 'Hoe ga ik om met een omgangsregeling?' bespreek je niet met niet-pleegouders. Opvoeden van pleegkinderen is een bewuste manier van opvoeden; over elke stap die je zet heb je al drie keer nagedacht."

In 2018 zag ze een oproep voorbijkomen waarin de NVP een netwerkversterker zocht; iemand die ondersteunt bij het opzetten van pleegoudernetwerken, zodat pleegouders elkaar kunnen ontmoeten. Precies datgene dat Jolanda zo

belangrijk vond en in haar beginjaren gemist had. Jolanda reageert, blikt nu terug en zegt: "Voor ik het wist, was ik lid van de NVP-familie."

De NVP is voor Jolanda een club die dienstbaar wil zijn aan wat pleeggezinnen nodig hebben en samenwerkt met pleegouders. Jolanda: "Ik heb een paar keer contact gehad met de helpdesk en voelde me altijd gehoord, gezien en gesteund." Wat haar het meest is bijgebleven? De fotoshoot in de Worteltuin, twee jaar geleden. Een tuin waar ouders en kinderen elkaar kunnen ontmoeten en een plek waar activiteiten voor pleeggezinnen kunnen plaatsvinden. "De ontmoeting met pleegouders die je niet kent, in een ongedwongen sfeer, dat was voor mij een pareltje", zegt Jolanda.

Vorig jaar gaf ze op een symposium voor pleegouders, ouders en professionals een workshop over Contextueel werken binnen de pleegzorg door middel van beeldtaal. Met gekleurde huisjes en poppetjes schetste Jolanda hoe het zit met relaties, loyaliteiten en rouw en verlies als een kind uit huis wordt geplaatst. 'Kijk door andermans raampje' was de boodschap die Jolanda meegaf. Benieuwd? Kijk eens op: www.praktijkverbindjehart.nl.

Jolanda brengt het dagelijkse leven van een pleeggezin onder de aandacht van professionals: "Het motiveert mij om begrip en erkenning te krijgen voor pleeggezinnen door te delen hoe het er écht aan toegaat bij pleeggezinnen, 24/7. Sommige dingen vind ik heel normaal, maar is voor professionals soms echt een eye-opener. Voor mij zijn dat de mooiste momenten: wanneer ik zie dat mijn verhaal ertoe doet. Bijvoorbeeld hoe we omgaan met verlies. Als we bloemen meenemen naar de begraafplaats nemen we ook wat van deze bloemen mee naar huis. Op deze manier maken we thuis de verbinding zichtbaar met wat verloren is."

Jolanda geeft de NVP mee: "Blijf de verhalen van pleegouders en pleegkinderen delen. Die verhalen raken al snel ondergesneeuwd, omdat pleegouders niet snel hun zegje doen. Mijn wens is dat pleeggezinnen zich gezien en gesteund voelen door hun eigen omgeving en door alle professionele hulp er omheen. Zodat pleegouders ontzorgd worden in de randzaken en zich helemaal kunnen richten op hun taak om een thuis te zijn!"

Delayla
"JongWijs kan
pleegjongeren
ondersteunen in
hun zelfvertrouwen."

Delayla: "JongWijs is voor mij een grote vriendengroep van mensen die ervaring hebben met jeugdzorg."

JongWijs is de jongerentak van de NVP, sinds 2013 onderdeel van de NVP. JongWijs is gegroeid, zowel in het aantal jongeren als in de invloed die ze bereiken in pleegzorgland. Ik ga in gesprek met een JongWijzer die zich al een aantal jaar inzet voor JongWijs: Delayla. Ze vertelt je graag over haar ervaringen bij JongWijs en neemt je ook mee in haar persoonlijke ontwikkelingen.

Delayla is 21 jaar en woont ook al 21 jaar in hetzelfde pleeggezin. Ze heeft goede herinneringen aan haar pleeggezin. "Dat ik opgenomen ben als hun dochter is iets dat ik nooit vergeet. Thuis gebruiken we nooit het woord 'pleegzorg' of 'pleegzus'. Ik ben in een normaal gezin opgegroeid en heb nooit het idee gehad dat mijn ouders mij niet als hun kind zagen. Ook mijn broers en zussen stelden mij altijd voor als: 'Dit is mijn zusje. Niet biologisch, maar het is wel

mijn zusje'." Delayla studeert verzorgende Individuele Gezondheidszorg en heeft veel hobby's, zoals hockey, haken en schrijven. Delayla schrijft gedichten en schreef ook een boek: Twee strijd. Benieuwd? Je kunt het boek bestellen via Bookmundo.

Delayla schreef een gedicht over 18 jaar worden in de pleegzorg. Dit gedicht diende als input voor een debat in de Tweede Kamer in 2024 over onder andere dit thema. 18-/18+ is een belangrijk thema voor pleegjongeren, omdat ze vaak merken dat de overgang naar 18 jaar nog niet soepel verloopt. Delayla heeft opgeschreven waarom het voor haar een belangrijk thema is en waar zij destijds tegenaan liep toen ze 18 jaar werd. Bijvoorbeeld de angst toch uit huis te moeten terwijl ze wist dat ze altijd bij haar pleegouders mocht blijven wonen. Bang om op straat terecht te komen en om in één klap alle begeleiding en veiligheid te verliezen.

Delayla is erg actief in pleegzorgland. Ze begon bij de jongerenraad van Vigere: Sterk Samen. De pleegzorgwerker van Delayla vond het bij haar passen om zich aan te sluiten bij de jongerenraad, maar Delayla vond het eerst maar niks. Destijds was ze een beetje verlegen en vond ze het spannend om haar mening te geven. Toch was ze nieuwsgierig, dus ze besloot bij een vergadering aan te sluiten. Het was een leuke club jongeren met fijne begeleiding. Na die ene vergadering is Delayla niet meer gestopt. Het aansluiten bij de jongerenraad heeft haar zelfvertrouwen gegeven. Het geeft haar een kick om samen met andere jongeren je stem te laten horen en te vertellen wat jij belangrijk vindt.

In 2022 bezocht Delayla, samen met de jongerenraad van Vigere, het JongWijsevent. Een event voor en door jongeren met ervaring in de pleegzorg. Dat was zó leuk, vertelt ze. "Het was het eerste event waarbij ik andere jongeren in de jeugdzorg ontmoette. Ik durfde daarvoor nooit naar zo'n event te gaan. Ik ontmoette daar iemand die al langere tijd geleden ook in de jeugdzorg had gezeten. Hij zei dat ik moest doorgaan met alles waarmee ik al bezig was. Dat heeft mij geïnspireerd en gemotiveerd om me nog meer in te zetten en mijn stem te laten horen." Op het JongWijsevent voegt Delayla gelijk de daad bij het woord; ze stelt kritische vragen aan toenmalig staatssecretaris Maarten van Ooijen. Het is voor haar heel belangrijk om politici te vertellen over pleegzorg en wat daarin verbeterd kan worden.

Delayla sloot zich daarom aan bij JongWijs. JongWijs betekent veel voor haar. "Het is een club met jongeren in en rond de pleegzorg. Er zitten ook eigen kinderen van pleegouders bij. JongWijs is voor mij een grote vriendengroep van mensen die ervaring hebben met jeugdzorg. Ze weten hoe vervelend het soms kan zijn. Je hoeft maar één woord te zeggen en ze snappen de hele zin."

Delayla heeft verschillende rollen binnen JongWijs en is enthousiast lid van het kernteam van JongWijs. Laatst was er een teambuildingsmiddag waar de leden van het kernteam elkaar beter leerden kennen. Belangrijk, want het kernteam bestaat uit een groep jongeren die activiteiten organiseert én hun stem laat horen. Bijvoorbeeld tijdens een middagje minigolven of, iets heel anders, in gesprek met politici. Elkaar ontmoeten en de verbinding opzoeken met elkaar is iets wat Delayla tot nu toe ook het meest is bijgebleven van JongWijs. "Vooral de gezellige teamdagen met JongWijs. Pas hebben we een rondvaart gemaakt door de grachten van Amsterdam. Dat herinnert mij er elke keer wel weer aan dat ik niet alleen ben. Je bent dan met mensen die ongeveer hetzelfde hebben meegemaakt als jij en die je daarom begrijpen."

"JongWijs kan pleegjongeren ondersteunen in hun zelfvertrouwen," vindt Delayla. Voor haar was dat destijds het geval en dat gunt ze ook andere pleegjongeren. "JongWijs geeft je de mogelijkheid om je mening te geven en te laten zien dat je niet alleen bent. Ik zou pleegjongeren toewensen dat ze weten dat het niet hun fout is dat ze met jeugdzorg te maken hebben. En dat ze sterker zijn dan ze denken. Mensen zeggen weleens dat we (lees: pleegjongeren) zielig zijn, maar dat zijn we niet. Je verhaal is misschien zielig, maar jij bent niet je verhaal."

**JONG
Wijs**

Je kunt het boek 'Twee strijd' bestellen via Bookmundo.

Wist je dat de NVP in 2008 de SIRE-campagne heeft gewonnen?

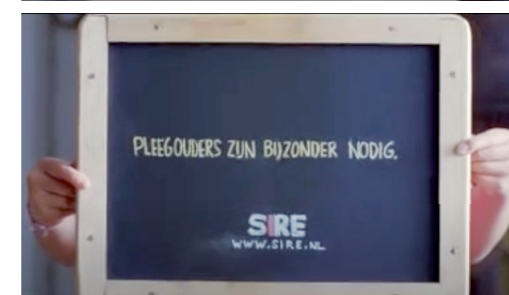
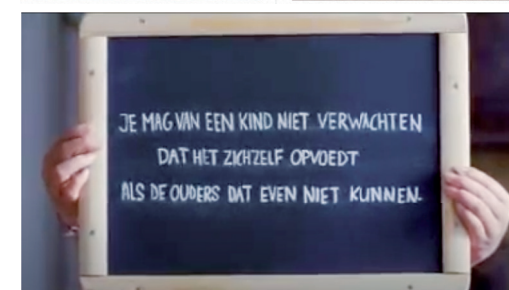
In 2008 kregen de NVP en pleegzorg landelijke aandacht door het winnen van de SIRE-campagne met de slogan: Pleegzorg is bijzonder nodig. De SIRE-campagne wil mensen aanzetten tot denken over kwesties die weinig aandacht krijgen in de samenleving. De campagne had resultaat! Er kwamen veel vragen binnen over het pleegouderschap en in weekbladen en op regionale en landelijke radio en tv was er veel aandacht voor pleegzorg en de NVP.

SIRE

**PLEEGZORG IS
BIJZONDER
NODIG**

**PLEEGZORG IS
BIJZONDER
NODIG**

Specialisme netwerkpleegzorg gewenst

Door Maud Verhoofstad

"Als ik een wens mag uitspreken voor de toekomst, dan gun ik iedere netwerkpleegouder specialistische begeleiding. Hulp waarbij de focus ligt op loyaliteit en identiteit. Deze begeleiding zal kennis moeten hebben van de loyaliteitsproblemen van de netwerkpleegouders zelf. Daarnaast is identiteit van het netwerkpleegkind een onderwerp waar begeleiding voor moet komen, zoals psychologische hulp."

Deze wens komt van Lia Vogel, pleeggrootouder van Olivia. Zij schreef een boek over haar geschiedenis, die uiteindelijk leidde naar het op oudere leeftijd opvoeden van haar kleinkind. Graag deelt ze haar ervaringen als pleeggrootouder en deelt ze wat ze nieuwe netwerkpleegouders toe wil wensen.

Een boek dat moest worden geschreven

"Ik voelde dat ik wat moest doen met mijn ervaringen", vertelt Lia, "ik vind het belangrijk dat mijn kinderen, Olivia en mijn andere kleinkinderen lezen over wat er is gebeurd, vanuit mijn perspectief. En Olivia kan dan later nog lezen waarom ze bij mij is opgegroeid." Ook wil Lia de cirkel van generationeel trauma doorbreken. "Als de volgende generatie mijn verhaal niet kent, kan mijn trauma worden doorgegeven."

In het eerste gedeelte van haar boek vertelt Lia over haar jeugdtrauma: "Het leek alsof er een latent schuldgevoel was, wat zich vertaalde in een groot verantwoordelijkheidsgevoel." Pas veel later, tijdens haar studie pedagogiek, begreep Lia dat het te maken had met verzwegen verdriet.

Samenwerking in de hulpverlening

De dochter van Lia heeft psychiatrische problematiek. In haar boek beschrijft Lia dat het moeilijk was om haar situatie met de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) aan te gaan. Zo werd het Lia onmogelijk gemaakt om medicijngebruik via een rechterlijke machtiging af te dwingen. Dit frustreerde haar: "Mijn dochter is zo anders als ze haar medicijnen inneemt. Dan is ze een leuke moeder. Ik gunde haar en Olivia dit, maar privacy en eigen wil van de cliënt staan voorop. Samenwerking met de familie is daaraan ondergeschikt. Waarom kan het niet langduriger worden afgedwongen?"

Familieberaad

Lia: "Als gezin hebben we de situatie rondom de ziekte van mijn dochter vaker besproken: wat moeten we doen? Die openheid heeft ons gezin geholpen, ik denk dat we daar wel sterker van zijn geworden. Het zou bij wetgeving moeten worden geregeld dat het familienetwerk een belangrijke positie krijgt in de besluitvorming van GGZ en Jeugdbescherming."

Pleeggrootouder

Lia ervaart dat het kiezen voor pleeggrootouderschap een loyaliteitsconflict met zich meebrengt: "De keuze voor het in huis nemen en opvoeden van ons kleinkind betekent ook dat we ons eigen kind veel hebben ontnomen. Alle kleine en grote gebeurtenissen in het leven van Olivia maken wij mee en zij niet. Hoe goed we ons best ook doen om beiden te ondersteunen, verwijt onze dochter ons dat wij 'haar kind hebben afgepakt'. Dit loyaliteitsconflict is in onze begeleiding niet aan bod gekomen. Ik vind dat een groot gemis."

Lotgenotencontact

Lotgenotencontact kan erg belangrijk zijn, vertelt Lia: "Ik kende verder geen pleeggrootouders. Ik voel me daarin wel eenzaam, ik heb alles zelf moeten onderzoeken." Ze heeft een periode contact gehad met de SPBN¹. Lia: "Een van hun activiteiten was het organiseren van een jaarlijkse pleeggrootouderdag. Ik heb een aantal van die dagen bezocht en daar veel pleeggrootouders gesproken. Die ontmoeting was heel waardevol."

Identiteitsontwikkeling

Vanuit haar werk heeft Lia veel geschreven over identiteitsontwikkeling van jongeren. Zij merkt dat haar kleinkind worstelt met wie zij is: "Hoewel zij opgroeit binnen haar netwerk, voelt ze zich anders. Ze heeft als enige in de familie een getinte huid, vanwege haar Egyptische vader. Ze vindt het ook ingewikkeld dat ik wel gewoon een lieve oma kon zijn voor mijn andere kleinkinderen, maar haar als opvoeder moet corrigeren op gedrag. Een van haar recente uitspraken is: 'Ik ben er niet trots op dat ik hier ben met mijn opa en oma tussen al die anderen die er zijn met hun ouders.' Aandacht voor dit aspect in de begeleiding heeft zij niet gehad. Ik had haar zeker een gerichte begeleiding of coaching voor netwerkpleegkinderen gegund en dat had haar zeker geholpen."

Toekomst netwerkpleegzorg

Netwerkpleegzorg wordt door alle pleegzorgorganisaties omarmd. 45% van alle plaatsingen zijn netwerkplaatsingen², waarvan een groot deel pleeggrootouder. Lia zegt hierover: "Ik vind het tijd dat hier een specialisme voor gaat komen. De begeleiding van grootouders, maar ook tantes, ooms of andere familieleden, vraagt een andere benadering en kent aspecten die er niet zijn bij bestandspleegzorg. Nu blijven die specifieke aspecten van netwerkpleegzorg te veel ondergesneeuwd."

Los van alle perikelen overheerst de trots van Lia op Olivia: haar eerste kleinkind! Al bij de eerste ontmoeting werd ze verliefd op haar mooie bruine ogen met sterretjes. Het boek sluit af met een gesprek met een goede vriendin, waarin ze trots vertelt: "Olivia komt er wel. Ze heeft een sterk karakter. En ze weet dat haar hele familie om haar heen staat."

¹: SPBN: Stichting Belangenbehartiging Pleeggrootouders Nederland is een stichting die zich inzet voor pleeggrootouders. Meer informatie: www.pleeggrootouders.nl.

²: Factsheet pleegzorg 2024, www.pleegzorg.nl/bibliotheek/1-wat-is-pleegzorg/37-feiten-en-cijfers-over-pleegzorg.

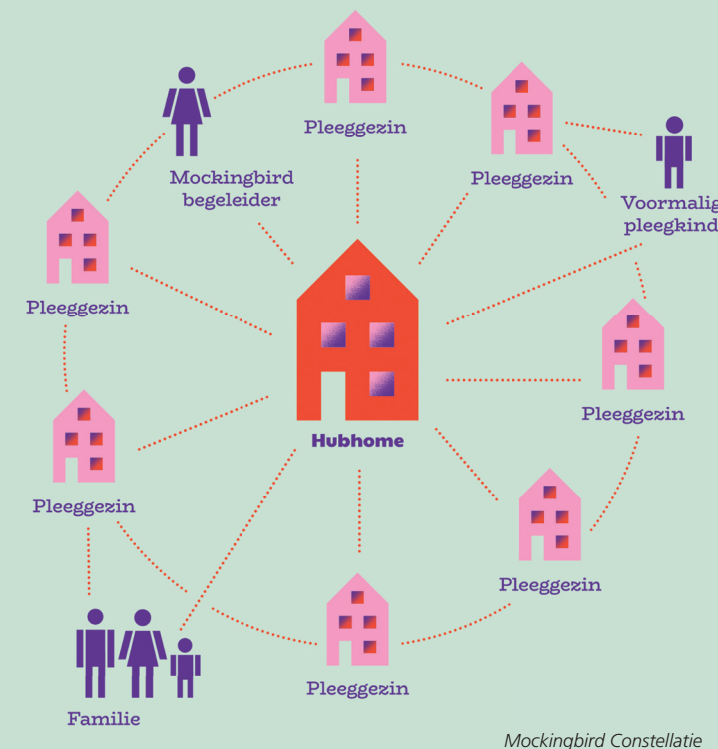

Robert: "Mockingbird, voor mij een familie erbij!"

Mockingbird

Mockingbird is een vorm van pleegzorg waarbij pleeggezinnen elkaar onderling ondersteunen. Zes tot tien pleeggezinnen die dicht bij elkaar wonen, zijn met elkaar verbonden. Een belangrijke rol is weggelegd voor de hubhome pleegouders. Deze ervaren pleegouders bieden ondersteuning en een luisterend oor aan de kinderen en volwassenen. Hun huis is een welkome plek voor de pleegouders, hun eigen kinderen, pleegkinderen en hun ouders. De hubhome pleegouders werken samen met de Mockingbird begeleider, die vanuit de pleegzorgorganisatie deel uitmaakt van de constellatie en daardoor dicht bij de gezinnen staat. De hubhome pleegouders zorgen dat de pleeggezinnen regelmatig samenkomen en leuke dingen met elkaar ondernemen. Bovendien kunnen kinderen bij de hubhome pleegouders logeren of met elkaar spelen. Voor de gezelligheid of omdat het helpend is. Meer informatie: www.mockingbirdnederland.nl.

Door Maud Verhoofstad

Deze uitspraak van Robert Bulder gaat over zijn beleving van deelname aan het Mockingbirdnetwerk in Waddinxveen. Vanaf de start in 2022 zijn hij en zijn vrouw betrokken als één van de pleegouders. Hoe beleeft hij het contact met de andere pleegouders en hoe kijkt hij naar de toekomst?

Robert en zijn vrouw zijn al ruim twaalf jaar pleegouders. Zij hebben samen een dochter van 9 jaar en drie pleegkinderen uit één gezin van 10, 13 en 17 jaar oud. Daarnaast zijn ze jaren een weekendgezin geweest voor een inmiddels volwassen jongen, met wie ze nog contact hebben. De keuze voor pleegkinderen komt voort uit Roberts eigen geschiedenis. Hij is zelf geadopteerd en wilde de zorg die hij heeft ontvangen van zijn adoptieouders doorgeven aan andere kinderen die dit nodig hebben. Robert: "We dachten aan adoptie of pleegzorg. De keuze voor pleegzorg was snel gemaakt, omdat er ook kinderen dichtbij zijn die deze zorg nodig hebben." In 2018 verhuisden ze naar een groter huis en sindsdien hebben ze drie pleegkinderen uit hetzelfde gezin. "Wij hadden de ruimte en ik wilde graag dat broers en zussen bij elkaar konden blijven. Dat was best een invasie en een omslag. Ineens waren we met z'n zessen. Ook voor onze dochter was de omslag groot. Ineens was ze onderdeel van een groter gezin. Hoewel zij hen meteen als broers en zus in haar hart sloot, hebben we met elkaar wel moeten zoeken naar evenwicht en het gevoel van thuis zijn bij elkaar."

Mockingbird

Robert was meteen geïnteresseerd toen hij hoorde over de start van Mockingbird. "Ik vond dat echt een initiatief voor pleegouders zelf, waarbij de aandacht lag op wederkerigheid. Soms kun je wat meer geven en soms heb je juist wat extra steun nodig. Het eerste jaar dat we in het Mockingbird-netwerk meedraaiden, betekende wel een investering van iedereen om elkaar goed te leren kennen. Het netwerk in Waddinxveen was de eerste constellatie in Nederland. We moesten dus best nog zoeken wat wel of niet werkt, bijvoorbeeld: hoe gaat dat met een appgroep, wat kan je wel delen en wat niet? Nu zijn we een soort familie en voelt het contact vanzelfsprekend. We kunnen sparren met elkaar en informatie uitwisselen over bijvoorbeeld passende therapie. De hubhome pleegouders (zie kader) zie ik als een soort opa en oma. We hadden niet direct een hulpvraag, maar ze zijn wel vertrouwd voor als het nodig is. Zo zijn mijn vrouw en ik een keer een weekendje zonder kinderen weg geweest en hebben zij opgepast. Het is ook fijn dat je zelfs na kantooruren hulp kan vragen bij hen of bij een van de andere pleeggezinnen."

Winst voor kinderen

Een van de doelen van Mockingbird is breakdowns voorkomen. Robert ziet ook een ander voordeel, namelijk de ontmoeting van pleegkinderen onderling. "Het is zo vanzelfsprekend hoe de kinderen met elkaar omgaan. Zij zijn hier als pleegkind niet de uitzondering en zien elkaar zo vaak

dat ze vertrouwd zijn met elkaar. Ook voor hen is het een familie." Op de website van Mockingbird staat hierover: "Ook helpt het contact met andere pleegkinderen om het pleegkind-zijn te normaliseren; het kind ervaart dat het niet de enige is. In een constellatie wordt bovendien normale taal gebruikt, zoals even bijspringen, logeren of spelen bij een ander gezin, en niet weekendpleegzorg, crisis- of respijtzorg." Robert ziet nog een ander voordeel voor zijn eigen dochter. "We hebben gemerkt dat de dynamiek in het gezin voor haar ingewikkeld is. De drie pleegkinderen hebben een eigen familie. Die familie is niet van haar, maar haar familie is wel hun familie. Als er bijvoorbeeld een sponsorloop van school is, gaan ze allemaal naar opa en oma, onze ouders. De pleegkinderen gaan met het papiertje ook nog naar hun eigen familie en zij niet. Bij de Mockingbirdbijeenkomst kan ze gewoon genieten en is het niet belangrijk of ze pleegkind is of niet."

Begeleiding

Bij ieder Mockingbirdnetwerk is één pleegzorgbegeleider betrokken die korte lijntjes houdt over het wel en wee van het project, de gezinnen en de kinderen. Deze begeleider is altijd aanwezig bij de maandelijkse activiteiten. Hij/zij kent de gezinnen daardoor goed en kan makkelijk in gesprek met pleegouders en de kinderen. Daarnaast heeft ieder pleeggezin ook de reguliere pleegzorgbegeleiding, soms van een andere begeleider.

Verplichting

Op de vraag of het verplicht is om deel te nemen aan de gezamenlijke activiteiten, is Roberts reactie duidelijk: "Nee, ik zie het als een wederkerigheid en een investering daarin. Het uitgangspunt is dat je deelneemt aan de gezamenlijke bijeenkomsten, ook als je geen zin of een slecht humeur hebt. Dat geldt ook voor de kinderen, want met name de pubers hebben niet altijd zin. Door de verschillende activiteiten is er voor iedere leeftijd wat te doen. Dat kunnen activiteiten zijn thuis bij de hubhome pleegouders of buitenshuis. Onze kinderen vinden het heerlijk om naar de maandelijkse bijeenkomsten te gaan. Laatst zijn we bijvoorbeeld gaan bowlen met z'n allen."

Toekomst

In de toekomst ziet Robert Mockingbird niet zozeer als een apart onderdeel voor pleegouders waarvoor je kan kiezen. Hij hoopt dat het beschikbaar wordt voor alle pleegouders. "Ik vind dat het in de toekomst mogelijk moet zijn dat je, na de STAP-training en de plaatsing, aansluit bij een Mockingbirdconstellatie. Zeker als beginnend pleegouder is dat fijn, omdat je nog zo weinig weet en zoveel nieuws tegenkomt. Je komt dan in een groep van meer pleegouders, die je kunnen helpen en waar je van kan leren."

Gedeeld opvoederschap in pleegzorg

Samen leren in de Lerende beweging pleegzorg

Door Erika Kuiper

"Het mooiste aan pleegzorg is dat het iets is van ons samen, van ons hele gezin," vertelt Jenneke Koelewijn. Ze is al tien jaar pleegouder bij Parlan, begon als crisispleegouder en biedt nu een perspectiefbiedende plek aan een meisje dat al sinds de crisisopvang bij hen woont. Haar verhaal laat zien hoe gedeeld opvoederschap – samenwerken tussen pleegouders en ouders – in de praktijk werkt.

Samen leren in de leergroep

Naast haar gezin neemt Jenneke deel aan de leergroep Gedeeld Opvoederschap van de Lerende beweging pleegzorg. De Lerende beweging pleegzorg startte in 2022; een project van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), de Nederlandse Vereniging voor pleeggezinnen (NVP) en Jeugdzorg Nederland. Daar ontmoet ze pleegouders, ouders en professionals online om ervaringen uit te wisselen. "Het is waardevol dat we samen naar vragen kijken," zegt ze. "Juist omdat we allemaal vanuit verschillende rollen meedenken, komt er meer licht op situaties. We ontdekken met elkaar wat werkt in de praktijk en daarna ontwikkelen we een tool of product, zodat anderen er ook gebruik van kunnen maken." Voor Jenneke was dat belangrijk. "Ik wil geen format dat van bovenaf wordt opgelegd. Het gevaar is dat beleid achter bureaus wordt bedacht, waarna pleegouders en ouders aan verwachtingen moeten voldoen die niet passen bij de praktijk. In de leergroep is juist ruimte voor maatwerk en uitwisseling."

Samen zorgdragen

"Tien jaar geleden lag de nadruk vooral op opvang, met weinig betrokkenheid van ouders. Inmiddels ligt de focus veel meer op terugkeer naar huis, waarbij ouders ook tijdens de plaatsing een actieve rol hebben," zegt Jenneke. "De woorden 'gedeeld opvoederschap' voelen voor mij soms te groot. Het legt verwachtingen neer die in de praktijk niet altijd haalbaar zijn. En 'ouderschap' dekt de lading ook niet: ik ben geen ouder van het kind. Wat ik wél doe, is een deel

van de zorg en opvoeding meedragen. Voor mij gaat het om samen zorgdragen: ieder draagt bij vanuit zijn of haar eigen rol, met het kind steeds centraal." Ook vertelt Jenneke over investeren in de relatie: "Bezoekregelingen samen met ouders – en soms ook met begeleiders – kosten tijd en energie. Het is intensief, maar het levert veel op. Door mee te gaan, investeer ik in de relatie met de ouder. En het kind ziet dat we samen kunnen lachen. Juist dat lachen verbindt."

Praktijkvoorbeelden: 'Wat kan wél?'

Jenneke benadrukt dat creativiteit en omdenken cruciaal zijn: "Het uitgangspunt moet zijn: wat kan wél?" Een jongetje woonde pas vijf dagen bij Jenneke toen hij geopereerd moest worden. Het was een geplande operatie – eentje waar zijn moeder vóór de crisis gewoon bij was geweest. In overleg keken ze naar wat mogelijk was. En zo liep zijn moeder, hand in hand met haar zoontje, het ziekenhuis binnen. Voor hem maakte dat alle verschil: hij hoefde het niet zonder haar te doen. En voor zijn moeder betekende het dat ze nog steeds de moeder was – precies zoals haar kind haar nodig had. Jenneke: "Dit heeft niets met opvoeding te maken, maar alles met ouderschap. Het gaat erom te kijken wat wél kan. Er kan al zoveel niet, dus laten we de momenten die wél mogelijk zijn koesteren."

Ook in andere dingen zijn ouders van grote betekenis. Traktaties maken, naar de kapper gaan, samen een verjaardag vieren. "Een moeder die de kale bezoekerijde helemaal omtoverde tot een feestzaal, compleet met slingers, taart en cadeautjes – een verjaardag die haar kind nooit meer vergeet. Of samen de dag voor kerst met ouders lunchen, zodat het tóch even voelt als een familiefeest. Of simpelweg uitnodigingen knutselen voor een kinderfeestje, waarbij ouders hun kind helpen kiezen wie er mag komen. Kleine momenten, maar voor kinderen van onschatbare waarde," vertelt Jenneke.

Ouders blijven ouders

Jenneke benadrukt ook het menselijke aspect: "Geen ouder heeft ervoor gekozen dat zijn kind niet meer thuis kan wonen. Dat is al verdrietig genoeg. Daarom probeer ik altijd

te kijken naar de mens achter de situatie, ondanks wat er is gebeurd of misging. Zoek iets dat leuk of grappig is aan de ander. Dat kan een gedeelde hobby zijn, zoals dezelfde sport en liefde voor de natuur. Het belangrijkste is dat het iets is dat verbindt. Het uitgangspunt blijft het kind, maar soms helpt het om verder te kijken. Vraag ouders wat zij belangrijk vinden en hoe ze het thuis deden. Dat betekent niet dat je alles overneemt, maar dat je luistert en betrokken bent. Het is al een enorme schok voor een kind om in een ander gezin te komen. Als je iets van thuis kunt behouden, helpt dat." Voor Jenneke gaat het steeds om die balans tussen kind en ouder. "De kinderen zijn niet van mij, maar ze horen wel bij mij. Ze zijn onderdeel van ons leven. Ik vind het mooi dat ik een stukje mee mag lopen in hun levenspad, maar dat hun ouders daar óók onderdeel van blijven. Die balans zoeken vind ik belangrijk."

Samen sterker

Door haar deelname aan de leergroep ervaart Jenneke dat gedeeld opvoederschap niet iets is wat je alleen doet. Het is samen leren, samen zoeken en samen zorgdragen. "Je bouwt relaties op met ouders en andere familieleden van het kind die je niet zelf hebt uitgekozen, maar die wel een belangrijk deel van je leven worden. Het kan zwaar zijn, maar het brengt ook rijkdom."

Jenneke Koelewijn

Wil je op de hoogte blijven van de Lerende beweging pleegzorg?

Schrijf je in via de QR code om de updates in je mailbox te ontvangen. Je kunt je op elk moment weer uitschrijven.

"Echt luisteren naar kinderen in pleeggezinnen."

Door Femmie Juffer

Sinds april 2025 bestaat het lectoraat Stem van kinderen in de pleegzorg, verbonden aan het Nederlands Jeugd-instituut (NJI) en de Hogeschool Rotterdam (HR), met Clementine Degener als lector. Het doel van het lectoraat is het bevorderen van kennis en innovatie door praktijk-gericht onderzoek.

Clementine Degener (44) studeerde Andragogiek en werkte als hbo-docent Social Work bij de Hogeschool Nijmegen en de Hogeschool Rotterdam. Met een lerarenbeurs promoveerde ze aan de Rijksuniversiteit Groningen op het onderwerp etnische identiteit in de pleegzorg. Vanuit de Kennisagenda Pleegzorg, waarbij ook de NVP betrokken was, ontwikkelde ze een lectoraat Stem van kinderen in de pleegzorg. Lector Clementine Degener vertelt erover.

Wie zijn er betrokken bij het lectoraat?

"De kern van mijn lectoraat bestaat uit een participatieteam en een jongerenteam," zegt Clementine. "Het participatieteam bestaat uit pleegouders, ouders, pleegkinderen, eigen kinderen en professionals. In het jongerenteam zitten jongeren, ook vanuit JongWijs. Verder werken ervaringsdeskundigen en onderzoekers van de Hogeschool Rotterdam en de NVP mee."

Om welke kinderen gaat het in het lectoraat?

"Het gaat om alle kinderen die in een pleeggezin wonen, pleegkinderen en eigen kinderen. Uit onderzoek weten we dat beide groepen kinderen onvoldoende worden gehoord. Bij pleegkinderen gaat het om grote besluiten zoals bij de rechtbank, maar ook om kleinere beslissingen in hun dagelijks leven, zoals over eten, religie of sport. Bij eigen kinderen gaat het over meegenomen worden in belangrijke keuzes,

zoals het krijgen van een pleegbroer of pleegzus. Maar ook over het appèl dat op hen wordt gedaan, waarvan ze zich van tevoren vaak onvoldoende bewust zijn."

Waarom is luisteren naar pleegkinderen belangrijk?

Clementine: "Kinderen in een pleeggezin kunnen gehoord of ervaren hebben dat hun stem er niet zoveel toe doet. Daardoor zeggen ze minder snel tegen volwassenen wat ze vinden, denken of willen. Ze voelen zich soms minder waard, omdat ze pleegkind zijn. Bovendien komen pleegkinderen relatief vaak uit een minderheidsgroep (etnisch of sociaal-economisch). Dat maakt het soms dubbel moeilijk om het gevoel te hebben dat je het waard bent om naar te luisteren. Dat je recht van spreken hebt."

Hoe luisteren we beter naar pleegkinderen?

"Voor daadwerkelijk luisteren naar kinderen is een andere manier van denken, een andere mindset nodig. Het heeft ook met jezelf te maken: wat vind jij en in welke mate vul jij iets in voor een ander? Kun je je verdiepen in de belevingswereld van kinderen? Welk gevoel zit er achter een vraag van een pleegkind en hoe ga je daarmee om?"

Clementine geeft een voorbeeld: "Een jongen wilde een naamswijziging, omdat hij net zo wilde heten als zijn pleegouders. Vaak zit achter zo'n vraag de wens om erbij te horen. De pleegzorgwerker ontdekte samen met deze jongen dat zijn wens vooral op school speelde, omdat hij daar niet anders wilde zijn dan zijn pleegbroers. Er is toen afgesproken dat hij op school de achternaam van zijn pleegouders zou dragen en daarmee was het opgelost, zonder officiële naamswijziging. Jaren later bleek het dragen van zijn eigen achternaam juist heel belangrijk voor hem te zijn."

Wat staat je bij uit je gesprekken over identiteit in transculturele plaatsingen?

"Het viel mij op dat pleegkinderen vaak op zoek waren naar wie ze zijn. Als er verschillende plekken zijn die iets anders van je vragen, hoe ga je daarmee om? Het heeft ook met loyaliteit te maken. Een voorbeeld: een meisje hoort van haar pleegouders dat ze mag uitgaan met vriendjes, terwijl haar eigen ouders vinden dat ze alleen met een jongen uit hun gemeenschap mag omgaan. Het is voor zo'n jongere heel lastig om te bewegen tussen twee werelden en een eigen verhaal te construeren. Je ziet dan wel hoe belangrijk het is dat pleegouders en ouders samenwerken en dat pleegzorgwerkers hen daarin begeleiden."

Ook de mate van discriminatie viel Clementine op: "Sommige kinderen werden gepest, omdat ze pleegkind zijn én er anders uitzien. Over een kind werd gezegd: 'Die zielige buitenlander voor wie zijn moeder niet kan zorgen.' Een soort dubbele uitsluiting, met gelijk de vraag: bij wie hoor ik dan? Een jongen met een Turkse achtergrond vertelde dat hij niet bij de Turkse jongens op het schoolplein hoorde, omdat hij anders sprak. Bij de Nederlandse jongens hoorde hij ook niet, omdat hij er anders uitzag. Ik vond het mooi om te horen hoe veerkrachtig deze jongeren waren en dat veel van hen uiteindelijk toch plekken vonden waar ze zich thuis voelden en waar hun achtergrond niet zo telde, zoals een band of voetbalclub."

Is lotgenotencontact belangrijk?

Clementine: "Lotgenotencontact is erg waardevol voor pleegkinderen en eigen kinderen. Daarom vind ik Mockingbird zo interessant. Bij Mockingbird werken verschillende pleeggezinnen met elkaar samen in de opvoeding. Pleegkinderen gaan om met andere pleegkinderen en dan is het 'normaal' om pleegkind te zijn. Hetzelfde geldt voor eigen kinderen. Het is een belangrijke voorwaarde om je stem te laten horen."

Wat wil je bereiken met je lectoraat?

"Ik hoop dat we in de pleegzorg echt gaan luisteren naar kinderen in pleeggezinnen en meer oog hebben voor hun ontwikkeling. De ene week zeggen kinderen misschien iets anders dan de andere week. Dat kan ook per persoon verschillen. Maar dat geldt voor iedereen. Kinderen leren en veranderen. Als we ons in hen verplaatsen en hen daadwerkelijk horen, dan heeft dat invloed op hun leven nu en later in de maatschappij."

Meer weten?

Het lectoraat *Stem van kinderen in de pleegzorg* kent vier onderzoekslijnen:

1. Hoe kunnen we de stem van kinderen in de pleegzorg veel meer horen en wat is daarvoor nodig?
2. Wat zijn de rechten van kinderen in pleeggezinnen? Kunnen kinderrechten op het spel staan?
3. Reflectieve gesprekken in organisaties. Wat is nodig om echt te kunnen luisteren naar de ander?
4. Learning community: hoe leren professionals en studenten van elkaar?

Hogeschool Rotterdam.
Onderzoek lectoraat Stem van
kinderen in de pleegzorg

Clementine Degener (2023).
Handreiking Identiteits-
versterkend handelen in
de pleegzorg.

De stem van JongWijs

JongWijs is een netwerk van jongeren tussen 14 en 25 jaar met ervaring in de pleegzorg. JongWijs organiseert regelmatig activiteiten en laat de stem van jongeren horen. In een van de vorige nummers van BIJ ONS vertelden jongeren hierover.

Zo zegt een van hen: "Jongeren mogen meer een stem hebben en daarom ben ik aangesloten bij JongWijs. Sommige jeugdzorgprofessionals hebben een roze bril op, die door het delen van onze ervaringen afgedaan kan worden. Problematiek wordt bijvoorbeeld onderschat, omdat de beleving van jongeren anders kan zijn dan de interpretatie van professionals."

Een andere JongWijzer: "De mening van jongeren telt! Hun mening moet opgepakt worden, zodat ze invloed hebben op beleid."

Meer info over JongWijs:
www.jongwijs.org

Dagboekschrijfsels over de komst van een tweede pleegkind

Door Chretienne Peeters

Chretienne zorgt al tien jaar voor haar pleegdochter die inmiddels 17 jaar is. Al die jaren heeft ze de wens gehad om voor een tweede pleegkind te gaan zorgen, maar daarvoor is grotere huisvesting nodig. Verder is het belangrijk dat er een goede match is met haar pleegdochter, waarbij rekening wordt gehouden met wat zij nodig heeft. Nu zij wat ouder is, gaat dit gemakkelijker dan vroeger. Daarmee is het moment aangebroken dat Chretienne serieus werk gaat maken van haar wens. In dit dagboek beschrijft zij de weg die zij heeft afgelegd tot de daadwerkelijke plaatsing van haar pleegzoon in juli 2025.

November 2022 – Verhuizen naar een groter huis

Mijn pleegdochter en ik wonen in een bescheiden appartement met twee slaapkamers, net groot genoeg voor ons tweetjes. Het vinden van een grotere woning is best een uitdaging op de huidige woningmarkt. Maar in november 2022 is het dan eindelijk zover, wij gaan verhuizen naar een eengezinswoning in een andere stad. Het huis heeft maar liefst vier slaapkamers, dus ruimte genoeg voor een tweede pleegkind. Als wij goed gewend zijn in ons nieuwe huis ga ik mij aanmelden bij de pleegzorgorganisatie in deze regio.

December 2023 – De nieuwe pleegzorgorganisatie

Inmiddels heb ik mijn wens kenbaar gemaakt om voor een tweede pleegkind te gaan zorgen. Ze zijn hier blij mee, want ook in deze regio is er een tekort aan pleegouders. Toch kan het even duren voordat er een match is, we moeten immers ook rekening houden met mijn pleegdochter. Wel hebben we er vertrouwen in dat een nieuwe plaatsing goed zal gaan.

Januari 2024 – Intake en training

Ik heb een intakegesprek met een medewerker van pleegzorg. Ook spreekt zij met mijn pleegdochter. Het lijkt ons verstandig om met een veel jonger kind te beginnen. Als het leeftijdsverschil met mijn pleegdochter te klein is, kan er competitie ontstaan tussen die twee, wat voor beide kinderen schadelijk kan zijn. Ook kan zij goed overweg met kleintjes, maar wat minder goed met oudere kinderen. Verder is het goed als het gedrag van dit kindje niet te zeer gaat botsen met mijn pleegdochter. Tot slot wil ze heel graag een meisje, omdat ze zich dan beter op haar gemak zal voelen. Een heel pakket aan voorwaarden dus, maar ik wacht liever wat langer dan dat we niet goed afstemmen en de plaatsing vervolgens resulteert in een breakdown.

In januari start ook de training. Hoewel ik deze training al heb gevolgd in 2015 leek het de medewerker een goed idee als ik deze nog een keer volg. Er kunnen immers nieuwe ontwikkelingen zijn in pleegzorgland en bovendien kan het nooit kwaad om je kennis wat op te frissen. Zelf vind ik het fijn om andere aspirant-pleegouders te ontmoeten met wie ik later ervaringen uit kan wisselen.

September 2024 – We staan op de lijst

Omdat het voor mijn pleegdochter belangrijk is om nog een keer samen op vakantie te gaan, hadden wij besloten om te wachten met de match tot na de zomervakantie. Inmiddels

is het september en nu mag het wat mij betreft beginnen. Ik word nogmaals gebeld door de medewerker van pleegzorg om te vragen hoe het met ons gaat en ze informeert of ons aanbod nog hetzelfde is. Ze zet ons op de lijst van pleeggezinnen die ruimte hebben voor een kind. Ik ga vast ons huis verder in orde maken. Mijn pleegdochter wil graag naar zolder verhuizen zodat ze meer ruimte heeft voor zichzelf. Het kindje kan dan op haar oude slaapkamer slapen. Ook ga ik alvast scholen bezoeken in de buurt. Wij zijn er klaar voor.

Februari 2025 – Nog steeds geen match

Inmiddels wachten we al een half jaar, maar er is nog geen match. Ik neem nog even contact op met de medewerker van pleegzorg. Zij zegt dat het best rustig is geweest de afgelopen periode, en de kinderen die een gezin zochten passen niet zo goed bij onze situatie. Maar ik hoef me geen zorgen te maken, wij zijn nog steeds in beeld.

12 juni 2025 – Een mogelijke match

En dan word ik benaderd met een mogelijke match. Bij het vorige contact had ik gezegd dat wij wellicht ons aanbod een beetje moeten aanpassen. En nu word ik gebeld, omdat er een kindje overgeplaatst moet worden en dit kindje zou goed bij ons kunnen passen. Maar... het is een jongetje, denk ik dat dit gaat werken in ons gezin? Ik bespreek het diezelfde avond met mijn pleegdochter en gelukkig reageert zij meteen enthousiast.

23 juni 2025 – Matchingsgesprek

Ik bel de medewerker en we plannen een gesprek in met haar en met de gezinsvoogd van het jongetje. Het gaat om een jongetje van vier jaar. Het jongetje woont nu in een gezin dat ik blijf te kennen, omdat de pleegouders bij mij in de training zaten die we vorig jaar volgden. Aanvankelijk verliep alles goed. Bij de plaatsing had het jongetje een forse ontwikkelingsachterstand. Maar inmiddels heeft hij zijn achterstand vrijwel volledig ingehaald en is de dynamiek met de eigen kinderen van het gezin, met name hun jongste zoon van zes jaar, wel erg ingewikkeld geworden. Helaas werkt het niet meer in hun gezin. Ik laat alle nieuwe informatie rustig op me inwerken, bespreek het met mijn pleegdochter en slaap er een nachtje over. De volgende dag belt de medewerker mij weer. Wij zien het nog steeds zitten en besluiten verder te gaan met de match.

3 juli 2025 – Kennismaking met het kindje

De medewerker is blij met ons besluit en wil snel doorpakken. We willen immers graag dat dit kindje voor het nieuwe schooljaar naar een ander gezin kan, en de zomervakantie staat alweer voor de deur. Op 3 juli gaan mijn pleegdochter en ik kennismaken met het jongetje. Ook heb ik inmiddels contact gehad met de huidige pleegmoeder. Zij is blij dat er zo snel een match is gevonden. Ik vind het heel spannend om het jongetje te ontmoeten. Zou het wel klikken? En ook heel belangrijk: is de klik er wel met mijn pleegdochter? Gelukkig verloopt de kennismaking goed. Hoewel hij in het begin nog wat verlegen is, breekt het ijs al snel en begint hij honderduit te vertellen en grapjes te maken. Mijn pleegdochter en ik denken dat dit jongetje goed in ons gezin past en de dag erna bel ik dan ook dat ik heb besloten dat hij bij ons mag komen wonen.

Juli 2025 – Kennismaking met moeder en het wentraject

Vanaf nu gaat alles heel snel. We hebben een afspraak gemaakt met de moeder van het jongetje om kennis te maken. Zijn vader is niet in beeld. Gelukkig verloopt ook deze kennismaking goed. Zij is blij dat haar zoon in dezelfde stad gaat wonen als zijzelf.

Zijn gezinsvoogd belt met de scholen die ik had bezocht, en gelukkig kan hij terecht bij de school van mijn eerste keuze. Volgende week begint de schoolvakantie, dus we maken een afspraak voor eind augustus om de inschrijving definitief te maken.

Verder worden er een aantal afspraken gemaakt, zodat het jongetje kan komen wennen bij ons. De eerste keer blijft zijn pleegmoeder er nog bij. De keren erna wordt hij door haar gebracht en breng ik hem weer naar huis. Zijn pleegmoeder neemt steeds een tas mee met wat spulletjes, zodat de verhuizing geleidelijk aan verloopt en hij op die manier kan wennen aan het idee dat hij straks bij ons woont. We doen leuke dingen, we gaan naar de speeltuin en we gaan ijsjes eten, maar we spelen ook thuis. Mijn pleegdochter doet haar eigen ding. Dat vind ik belangrijk. Ik ben de opvoeder en zij moet gewoon haar leven kunnen leiden zoals ze dat gewend is. Soms is ze er dus bij als hij komt wennen, maar soms ook niet. Ook geven we zijn spulletjes alvast een mooi plekje op zijn kamer, zodat het een echte gezellige kamer wordt waar hij blij van wordt.

21 juli 2025 – De verhuizing

En dan is het echt zover, hij komt bij ons wonen! Hij wordt om half vier in de middag gebracht, dus ik stop iets eerder met werken. Mijn pleegdochter is er ook. Hij wordt gebracht door zijn pleegmoeder en de gezinsvoogd komt ook langs om te kijken hoe het allemaal gaat. Hij is vrolijk als altijd. Samen leggen we zijn kleren in zijn kast en ruimen we zijn speelgoed op. Dan komt het moment dat hij afscheid moet nemen van zijn pleegmoeder. Hij geeft haar een dikke knuffel, maar laat geen traan. We zwaaien ze uit en dan woont hij ineens echt bij ons. Wat gezellig en ook spannend! Hoe zal de eerste nacht gaan?

Hoe het verder gaat met ons

De dagen verlopen gemakkelijk. Hij kan zichzelf goed vermaken als ik werk. Hij speelt op mijn werkkamer en verzint leuke verhalen. Ook speelt hij veel met mijn pleegdochter als ze thuis is. De nachten vindt hij wel nog moeilijk. Al is hij een goede slaper, bij mij moet hij toch nog even wennen en hij wordt ook vaak wakker in de nacht. Soms huilt hij omdat hij zijn vorige pleeggezin of zijn moeder mist. Gelukkig kan ik hem troosten, en we verzinnen spelletjes waardoor hij weer in slaap kan vallen.

Na twee weken begint mijn zomervakantie. Nu heb ik tijd om met hem te spelen. We bouwen samen met lego en we gaan naar de kinderboerderij. Ook gaan mijn pleegdochter en ik een weekje op vakantie, want die was al geboekt voordat hij in beeld kwam. Helaas kan hij niet met ons mee, maar gelukkig kan hij in die week logeren bij zijn voormalige pleeggezin. Dat vind ik weer even spannend. Want hoe zal hij terugkomen nu hij heeft ervaren hoe het is om niet meer bij hen te wonen? De terugkeer naar ons verloopt goed, maar wel heeft hij nog af en toe een verdrietig moment als hij in bed ligt. We kijken vaak in het mooie fotoboek dat hij van dit gezin heeft gekregen, dat biedt hem troost. Met zijn voormalige pleegmoeder heb ik afgesproken dat ze altijd welkom zijn in zijn leven. Hij zal verder moeten wennen bij ons, op zijn nieuwe school en in zijn nieuwe omgeving. Dat kost tijd, maar ik heb er alle vertrouwen in dat dit met veel geduld, liefde en goede begeleiding goed gaat komen.

bij Gerdien

'Ik vertrek', zeggen beide zussen in dezelfde week. Alsof ze het afgesproken hebben. Zoekend naar liefde, zichzelf en een levensdoel kiezen ze voor een andere woonplek dan ons gezin. In de weg ernaartoe worden ongenoegens geuit; een opsomming van situaties waarin ik geen onverdeelde aandacht heb gehad voor hen. De door hen ervaren missers in afgelopen jaren. De zwaarte ervan zorgt ervoor dat één van de twee zussen haar eigen ruimte creëert door weg te lopen. Mijn hart huilt.

In de stilte van het lege huis ga ik zitten en blader ik door foto's. Allemaal herinneringen aan wie we zijn geworden, samen. Ik zie hoe we ons best hebben gedaan, allemaal. Ik heb gemoederd, maar de leegte door het gemis van een biologische moeder heb ik nooit kunnen vervullen. De pijn daarvan gaat door merg en been. Met elkaar hebben we binnen onze mogelijkheden geprobeerd om een zo goed mogelijk nagebootst gezin te zijn. Maar er was altijd die bittere bijmaak van rouw en verlies.

Ik negeer de beschermende muurtjes die me afwijzen en verstuur een berichtje: 'Wat baal ik ervan dat het niet lukt om tot elkaar te komen. Machteloosheid en verdriet voel ik erbij. Ik wil je zeggen dat ik vertrouw op de band die we met de jaren opgebouwd hebben en dat het goed komt. Is het niet binnenkort, dan in ieder geval later. Ik houd van je! Jouw plekje in mijn hart zal nooit ingenomen worden door iets of iemand anders.'

Liefde blijft de overkoepelende raadgever in vasthouden, loslaten en opnieuw verwelkomen.

*Tekstschrijver Gerdien Rietveld is moeder van Jack (15) en Joy (5) en stiefmoeder van vier zoons. Samen met haar man runt ze een gezinshuis waar Eunice (19) en Angelique (17) wonen.**
**De namen van de gezinshuiskinderen zijn gefingeerd.*

Gezocht: columnist(e)

Niet alleen de zussen vertrekken. Ook Gerdien houdt het voor gezien. Dit was haar laatste column in BIJ ONS. De redactie zoekt een nieuwe columnist(e) die in maximaal 250 woorden een amuserend standpunt inneemt, aan het denken zet, een rake mening geeft of met een originele invalshoek over een gebeurtenis uit zijn/haar gezinshuis of pleeggezin schrijft. Lijkt het je leuk om jouw gezinshuis- of pleegzorgervaringen te delen met de lezers van BIJ ONS? Stuur dan een voorbeeldcolumn op naar bijons@denvp.nl en vermeld in een begeleidend schrijven wie je bent en op welke manier je betrokken bent bij pleeg- en/of gezinshuizenzorg.

Tour langs pleegoudernetwerken

De NVP bestaat 75 jaar! En dat vieren we samen met pleegouders! Als onderdeel van het feestelijke jaar zijn we met taart on tour gegaan langs pleegoudernetwerken door het hele land. Van Friesland tot Zuid-Limburg; we hebben bijna alle provincies gezien. Het ene pleegoudernetwerk komt gezellig bij elkaar in de huiskamer, het andere netwerk komt bij elkaar in een zaal van de kerk. En weer een ander kletst gezellig bij in een ruimte vol met speelgoed, kleding, spelletjes en nog veel meer. Daar kan je na een fijn koffiemoment gelijk wat spullen ophalen voor je pleegkind als je dat nodig hebt. Wat een handige combinatie is dat! Het overweldigende enthousiasme van de pleegouders heeft ons energie gegeven! Wat een bijzondere, mooie, verbazingwekkende en grappige verhalen hebben we gehoord.

Door Judith Hooydonk

(H)erkenning

Al deze pleegoudernetwerken hebben één ding gemeen: ze zien het belang van elkaar ontmoeten, elkaar ondersteunen en elkaar bijstaan met raad en daad. Pleegouders die deelnemen aan een pleegoudernetwerk geven aan dat het netwerk hen vooral herkenning, steun, adviezen en een luisterend oor biedt. Zoals Femke uit het pleegoudernetwerk in Drachten (Friesland) zo mooi verwoordt: "Pleegzorg doe je samen, samen met je omgeving, maar ook samen met andere pleegouders. De herkenning, de moeilijkheden en de vreugde die je samen met andere pleegouders kan delen, is uniek. Je begrijpt pas wat pleegzorg is als je zelf pleegouder bent. En daarom vind ik contact met andere pleegouders zo enorm van meerwaarde."

Coördinatoren van pleegoudernetwerken

Maar wie of wat is nou de drijvende kracht achter al deze pleegoudernetwerken? Dat zijn coördinatoren die zelf ook pleegouder zijn en graag aan alle pleegouders in hun regio de mogelijkheid willen bieden om elkaar te ontmoeten. Eén van hen is Sietse. Sietse is vanuit Entrea Lindenhout betrokken bij zo'n twaalf pleegoudernetwerken. En hij is er altijd bij! Tijdens onze tour zijn we op bezoek geweest bij pleegoudernetwerken in Arnhem, Brummen, Nijmegen, Barneveld en Ochten. Op de vraag waarom deze pleegoudernetwerken zo goed lopen, antwoordden de pleegouders van één van

de netwerken in koor: "Sietse!" Zijn ervaringsdeskundigheid en grote betrokkenheid zorgen voor herkenning en vertrouwen binnen de groep. Met zijn kennis en inzet weet hij de netwerken steeds weer in beweging te brengen.

Wat drijft Sietse om pleegoudernetwerken te ondersteunen en coördineren? "Wat me opvalt tijdens de bijeenkomsten is de voelbare kracht van ontmoetingen tussen pleegouders in de herkenning: het gevoel dat je niet de enige bent die bepaalde situaties of emoties meemaakt. Misschien wel het meest bijzonder vind ik het contact met gelijkgestemden: mensen die vanuit dezelfde betrokkenheid en liefde het pleegouderschap invullen: kinderen een warm veilig thuis bieden."

Belang van ontmoeting tussen pleegouders

Sietse weet hoe waardevol contactmomenten zijn. "Ontmoetingen tussen pleegouders vind ik heel belangrijk. Iedereen heeft zijn eigen belevingen en pleegouders geven aan dat ze daar wat van opsteken. Doordat pleegouders vrijuit mogen praten, krijgen pleegouders een inkijkje in wat er speelt in andere pleeggezinnen, welke dilemma's andere pleegouders hebben en je krijgt tips. Pleegouders uit de netwerken vertellen mij dat ze zich gesteund voelen door de verhalen van anderen en mijn eigen ervaring als pleegouder."

De ervaringen van andere pleegouders helpen je ook om te reflecteren op je eigen rol als pleegouder. Sietse vertelt verder: "Zulke ontmoetingen helpen bij reflectie en relativering. Een pleegouder gaf aan dat ze door te luisteren naar verhalen van anderen ook met een frisse blik naar haar eigen rol en keuzes als pleegouder kijkt; dat geeft lucht en ruimte. Het zet mij ook altijd weer aan het denken over mijn eigen invulling van het pleegouderschap. De openheid, het saamhorigheidsgevoel, het begrip voor elkaars situatie en hetzelfde doel dat we met elkaar nastreven, maakt dat ik verschillende pleegoudernetwerken coördineer; ik krijg er veel voor terug!"

Andere mooie voorbeelden

Een ander inspirerend voorbeeld zagen we in Lansingerland. Een groep pleegouders die zes keer per jaar bij elkaar komt in het gemeentehuis; een initiatief van de gemeente Lansingerland en de pleegzorgorganisatie Enver. En ze ontmoeten elkaar vaker, bijvoorbeeld bij 'Je mag er zijn' (zie kader) in Delfgauw.

Je mag er zijn

'Je mag er zijn' is een magazijn die pleeggezinnen gratis allerlei spullen te leen aanbiedt, zoals tweedehands kleding, speelgoed, fietsjes, schommelstoeltjes en nog veel meer. Er is ook ruimte om elkaar te ontmoeten, een bakje koffie te drinken en ervaringen uit te wisselen met andere pleegouders.

Er zijn vier vestigingen: Woudenberg, Almkerk, Noord-Scharwoude en Delfgauw. Neem eens een kijkje, op locatie of op hun website: www.jemagerzijn.nl.

Een mooi initiatief dat vanuit pleegouders zelf is ontstaan, is een depot voor (pleeg)ouders en kinderen in Parkstad (Limburg). Heidi en Joyce vertellen: "Juist in het pleegouderschap is het waardevol om elkaar te ontmoeten: je voelt je minder alleen en deelt hoop, ervaringen en kracht.

Vanuit diezelfde gedachte hebben wij in 2024 Stichting HeJo opgericht: een depot voor (pleeg)ouders en kinderen in Parkstad. Naast praktische hulp met materialen is het vooral een plek van verbinding en een luisterend oor. Het bezoek van de NVP voelden we als erkenning en waardering voor het belang van dit netwerk."

Pleegoudernetwerken: divers, waardevol en inspirerend

Tijdens onze tour langs pleegoudernetwerken werd weer bevestigd dat een pleegoudernetwerk zoveel verschillende functies heeft. De ene pleegouder komt voor een luisterend oor, een ander vindt er antwoorden op allerlei praktische vragen. En voor weer een ander is het gewoon even een heerlijk avondje uit: gewoon er zijn, als pleegouders onder elkaar. Deze veelzijdigheid die een pleegoudernetwerk kan bieden, herkent ook Lisa. Lisa is coördinator van de Gezinsparaplus in Leusden, Achterveld en Stoutenburg: "Ik zie hoe waardevol het is dat pleegouders elkaar treffen. We organiseren inhoudelijke avonden, koffiemomenten om ervaringen uit te wisselen, uitjes voor de kinderen, zoals naar de worteltuin of pluktuin, en bedankmomenten voor de pleegouders. Ook bieden we een luisterend oor en een netwerk waarop je kunt terugvallen als er hulp nodig is. Het bezoek van de NVP op 7 mei 2025 in Stoutenburg – mét taart! – voelde als erkenning en gaf ons nieuwe inspiratie."

Zomaar even een inkijkje bij een aantal pleegoudernetwerken. Benieuwd naar andere pleegoudernetwerken? Al onze feestelijke bezoeken zijn te volgen via PolarSteps.

Wil je eens aansluiten bij een netwerk?

Kijk dan op www.denvp.nl/ontmoeten en kijk welk pleegoudernetwerk bij jou in de buurt zit!

Vaak zijn pleegouders

Door Karin Zanin-van Veenendaal

Pleegouders worden op verschillende manieren ondersteund door de pleegzorgorganisatie waarbij ze aangesloten zijn. Vaak is deze ondersteuning pedagogisch van aard. Een sparringpartner, luisterend oor, maar ook trainingen of therapievormen om de dagelijkse taak van het opvoeden van een pleegkind zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren. Regelmatig zijn er juridische vragen van pleegouders die moeilijker te beantwoorden zijn voor de pleegzorgbegeleider. En waar kunnen pleegouders dan terecht?

BIJ ONS sprak met Thirza van der Ree, werkzaam bij de helpdesk van de NVP, en Mariska Kramer, advocaat met specialisatie jeugdrecht over de juridische thema's die zij de afgelopen jaren zijn tegengekomen en wat zij de komende jaren verwachten.

Juridische ondersteuning

Iedere pleegouder met vragen over pleegzorg kan gratis en vrijblijvend contact opnemen met de helpdesk van de NVP. Thirza is ruim vijf jaar geleden, na het afronden van haar rechtenstudie, gaan werken bij de helpdesk. "De helpdesk is er voor alle pleeggezinnen in Nederland, of je nu lid bent van de NVP of niet. Er komen allerlei vragen over pleegzorg binnen, met name over de juridische kant van pleegzorg. Denk aan vragen over rechten en plichten of vergoedingen, maar ook over omgangsregelingen en overplaatsingen." Je kunt op verschillende manieren contact leggen met de helpdesk: telefonisch of via mail, maar ook via whatsapp. Zij geven informatie, bieden een luisterend oor en bekijken samen met de pleegouders wat er nodig is. Soms verwijzen zij door naar bijvoorbeeld een vertrouwenspersoon.

Als er meer nodig is, dan kan Mariska Kramer als ervaren jeugdrechtsadvocaat (meer dan 25 jaar) pleegouders van advies voorzien of hen in een procedure bijstaan. Zij is goed in het maken van de verbinding tussen de juridisch formele kant en de praktijk. Mariska heeft een eigen advocatenkantoor en kan direct benaderd worden door pleegouders. Soms worden pleegouders door de helpdesk doorgestuurd. Daarnaast heeft Mariska in 2022 het boek 'Paraplu voor pleegouders in de juridische praktijk' (6e druk) geschreven, omdat zij het belangrijk vindt dat pleegouders op een laagdrempelige

te lief!

manier toegang hebben tot juridische onderwerpen. Ook geeft zij trainingen aan onder andere pleegouders, gezinshuisouders, pleegzorgbegeleiders en andere professionals om hen bewust te maken dat zij meer kunnen betekenen in juridische vraagstukken. En Mariska schrijft voor de juridische rubriek 'Hoe zit dat?' in de BIJ ONS. Voor dit nummer schreef zij over een belangrijke juridische verandering, namelijk kindvriendelijke rechtsspraak (zie het volgende artikel).

Werken en leven met een juridische maatregel

Thirza: "Pleegouders lijken niet altijd voorbereid op de hele juridische kant die bij pleegzorg kan komen kijken. De juridische kant is ingewikkeld voor pleegouders. Wat is bijvoorbeeld het verschil in de juridische positie van pleegouders in het vrijwillig kader of bij een kindbeschermingsmaatregel? Vaak hebben pleegouders al wel dingen gelezen, maar vragen zich dan af 'Hoe zit het dan bij mij?'" Mariska is duidelijk: "Pleegouders en zorgaanbieders moeten zich meer bewust zijn van het feit dat zij te maken hebben met een juridische maatregel. Pleegzorg is per definitie werken in een juridisch kader. Wanneer heb je toestemming van ouders of voogd nodig en wanneer niet? Mariska noemt een voorbeeld: pleegouders kwamen bij mij, hun pleegkind wilde op dansles, maar omdat de gezaghebbende moeder geen toestemming wilde geven, gaf de gezinsvoogd aan dat dit niet mocht. Dit is echter helemaal niet waar. Alhoewel de ouders de eindverantwoordelijkheid dragen, kunnen pleegouders, naast de ouders, alsnog bepaalde beslissingen nemen om hun wettelijke taak te kunnen uitvoeren. Een stuk van het 'dagelijkse gezag' is feitelijk overgeheveld aan pleegouders, er zijn dus beslissingen die zij gewoon zelf mogen nemen. Ook noemt Mariska het voorbeeld van een jeugdbeschermer die de machtiging uithuisplaatsing liet aflopen om de casus geruisloos naar een vrijwillig kader te laten overlopen.

Dit mag niet, er moet altijd een toets van de Raad voor de Kinderbescherming aan voorafgaan. Het is belangrijk dat pleegouders en de betrokken hulpverleners dit weten en welke maatregelen ze dan kunnen nemen."

Terughoudendheid bij pleegouders en pleegzorgbegeleiders

"Pleegouders zijn vaak te lief en te bescheiden", benoemt Mariska. "Pleegouders houden zich 'gewoon' bezig met de dagelijkse praktijk om het kind te helpen in zijn ontwikkeling en zijn niet (bewust) bezig met het juridisch kader. Ze zorgen 24/7 voor het pleegkind. Zij worden niet voor niets als belanghebbende aangemerkt als het kind langer dan een jaar bij hen verblijft. Maar eerder kunnen ze ook al hun informatie delen met de rechter." Thirza herkent vanuit de helpdesk dat pleegouders terughoudend kunnen zijn.

De helpdesk spoort pleegouders aan om juist in gesprek te gaan bij vragen of zaken waar pleegouders het niet mee eens zijn. "Je kan als pleegouder juist degene zijn die de stem van het kind kan laten horen als zij het zelf niet kunnen."

"Pleegouders houden zich 'gewoon' bezig met de dagelijkse praktijk om het kind te helpen in zijn ontwikkeling en zijn niet (bewust) bezig met het juridisch kader."

Mariska merkt dat ook pleegzorgorganisaties zich met regelmaat liever niet willen mengen

in een juridische procedure: "Er wordt dan geen standpunt ingenomen of ze blijven liever 'neutraal'."

Mariska vindt dit niet passend. "Pleegzorgbegeleiders moeten overstijgend naar de situatie van het pleegkind kunnen kijken. Zij werken vanuit hun pedagogische visie en vormen hun mening omtrent het belang van het kind. De pleegzorgbegeleider kan dus anders tegen het belang van het kind aankijken dan de jeugdbeschermer. Voor de kinderrechter is het juist belangrijk om te horen hoe zij erover denken. Hierbij gaat het om positionering en weten welke rechten en mogelijkheden je hebt. Zowel pleegouders als pleegzorgbegeleiders mogen meer in hun kracht komen te staan."

Belangenbehartiging NVP

De helpdesk krijgt vaak vragen over vergoedingen van pleegouders. Thirza: "Pleegouders zitten soms met hele hoge kosten en vragen zich dan af hoe dit vergoed kan worden." Ook krijgt de helpdesk veel vragen van informele pleegouders. "Dit zijn netwerkpleegouders die al wel voor een kind zorgen, maar nog niet officieel pleegouder zijn geworden. Het wordt hen vaak ook niet verteld door instanties dat deze mogelijkheid er is," geeft Thirza aan. De NVP krijgt deze vragen steeds meer, zowel de financiële vragen als rondom netwerkplaatsingen. Deze signalen worden door de NVP vervolgens ook gebruikt in hun belangenbehartiging. De NVP vraagt op verschillende thema's aandacht voor pleegzorg in de politiek, op lokaal en landelijk niveau. Thirza: "Wij hebben vorig jaar in de Week van de Pleegzorg bijvoorbeeld een brief aan alle Nederlandse gemeenten geschreven, waarin we het formaliseren van netwerkpleegzorg onder de aandacht brachten en opriepen om in te zetten op een betere informatievoorziening voor informele pleegouders."

Communicatie en samenwerking

Zowel de helpdesk als Mariska krijgen vragen rondom samenwerking met de betrokken hulpverleners en moeizame communicatie. Mariska staat pleegouders bij als de samenwerking met jeugdbescherming bijvoorbeeld vastgelopen is. Zij besteedt ook aandacht aan verwachtingen tijdens haar trainingen: zijn de verwachtingen van elkaar reëel? Op pleegzorgavonden benoem ik ook dat je ondersteuning mag verwachten van je pleegzorgbegeleider, maar dat dit niet betekent dat die altijd dezelfde mening is toegedaan. Het is een autonome werker die ook vooral overstijgend moet kunnen kijken. Tegelijkertijd zie ik ook wel samenwerkingen waarin pleegouders en pleegzorgbegeleider het eens zijn met elkaar, maar de begeleider dan geen standpunt durft in te nemen. Of jeugdbeschermers die te veel op hun gezag gaan staan. Het is interessant om mensen te begeleiden en helderheid te scheppen over ieders juridische rol en verantwoordelijkheid."

Het gaat dus over gezagsverhoudingen, zoals wie formeel beslissingsbevoegd is. Maar ook informeel: wordt er samen-gewerkt vanuit gelijkwaardig partnerschap of probeert eenieder elkaar te overtuigen van zijn visie en gaat het over wie het hardste roept? Vanuit de NVP vult Thirza aan dat pleegouders serieus genomen moeten worden: "In de Richtlijn Pleegzorg is bijvoorbeeld opgenomen dat pleegouders onderdeel zijn van het zorgteam van het kind. Gelijkwaardige samenwerking hoort hierbij. Pleegouders weten dit niet altijd, zij hebben soms zelfs niet van het woord zorgteam gehoord. Er lijkt te weinig aandacht voor die rol-verdeling bij de start van het pleegouderschap."

Thirza geeft een duidelijk advies: "Het is belangrijk dat bij de start van de plaatsing duidelijke afspraken gemaakt worden. Hoe communiceren we met elkaar? Wie is waarvoor verantwoordelijk? Welke onderwerpen worden besproken in het zorgteam? De pleegzorg-begeleider kan een belangrijke taak pakken om deze onderwerpen op tafel te leggen en te houden."

"Er lijkt te weinig aandacht voor die rolverdeling bij de start van het pleegouderschap."

Toekomst

Mariska zou graag nog eens een 'Paraplu voor pleegkinderen' schrijven. In boekvorm of digitaal, zodat ook voor pleegkinderen de informatie over hun rechten nog beter toegankelijk wordt. Haar wens voor de toekomst is dat de pedagogische visie weer meer naar voren komt in de rechtsspraak: "Wat is er nodig voor een goede ontwikkeling van het kind? Soms draait het nog teveel om 'kansen voor ouders' in plaats van de vraag: wat is het beste voor het kind? Voldoende ondersteuning voor pleeggezinnen, betere beschikbaarheid van aanvullende jeugdhulp, passende vergoedingen en het laagdrempelig beschikbaar maken van respijtzorg (bijvoorbeeld in de vorm van aanvullende deeltijdpleegzorg). We zien dat plaatsingen steeds complexer worden. Dat vraagt om goede en structurele ondersteuning van pleeggezinnen. Want dat verdienen ze!"

Kindvriendelijke rechtspraak

Door Mariska Kramer

Advocaat Mariska Kramer maakt zich sterk voor het belang van het (pleeg)kind. In haar advies- en procespraktijk staat ze pleegouders bij en adviseert ze pleegzorg-aanbieders en gecertificeerde instellingen. Ook geeft ze lezingen en cursussen over de rechtspositie van (pleeg)kinderen en pleegouders.

Voor gratis juridische hulp, ook over de rechten van pleegkinderen, kun je terecht bij de NVP-helpdesk: www.denvp.nl/helpdesk

Het komt natuurlijk regelmatig voor dat er kinderen betrokken zijn bij een rechtszaak. Hoe is ervoor gezorgd dat kinderen op een goede manier deel kunnen nemen? Advocate Mariska Kramer legt het uit, en duikt daarbij de geschiedenis in.

Op 1 november 2022 bestond de kinderrechtster 100 jaar. Met de invoering van dit instituut heeft de juridische positie van het kind een enorme vlucht genomen¹. Er is in meer dan 100 jaar veel veranderd. Laten we twee belangrijke actuele onderwerpen onder de loep nemen: (1) verlaging van de leeftijd van het kindgesprek en (2) de kindvriendelijke taal in de rechtspraak.

1. Het kindgesprek

In de wet is geregeld dat de rechter niet beslist over zaken die over het kind gaan zonder daarbij het kind om zijn of haar mening te vragen. Dit wordt in de praktijk het kindgesprek genoemd. Het kind krijgt hiervoor een uitnodiging van de rechter. Het is geen verplichting voor het kind om gebruik te maken van het kindgesprek. Het kind hoeft niet te komen, of het kan ervoor kiezen om schriftelijk (via brief of e-mail) te reageren. In de wet is geregeld dat kinderen in ieder geval vanaf 12 jaar worden uitgenodigd door de kinderrechtster voor een kindgesprek. Een aantal jaar geleden is een pilot gestart waarbij kinderen vanaf 8 jaar werden uitgenodigd voor een kindgesprek. Het ging dan om zaken over de verblijfplaats. Denk hierbij aan beslissingen over uithuisplaatsing of wijziging van de hoofdverblijfplaats in een scheidingszaak. Deze werkwijze is vervolgens vastgelegd voor alle rechtbanken/gerechtshoven. Sinds 1 juli 2025 worden kinderen vanaf 8 jaar in alle zaken² die over het kind gaan door de rechter uitgenodigd voor een kindgesprek.

2. Kindvriendelijke taal in de rechtspraak

De brief van de rechtbank waarbij het kind wordt uitgenodigd voor het kindgesprek is in kindvriendelijke taal. De brief is in eenvoudige bewoordingen en rechtstreeks aan het kind gericht. Daarnaast is er speciaal voor kinderen online informatie over het kindgesprek³ waar in de kindbrief (vaak) naar wordt verwezen. Vanaf ongeveer 2018 verschijnen er in de rechtspraak (gepubliceerde) kindvriendelijke uitspraken. Dat zijn uitspraken waarin in eenvoudige(r) taal de beslissing van de rechter wordt opgeschreven. In 2021 gaat de rechter van de rechtbank Overijssel in een gezagskwestie⁴ een stap verder: de rechter schrijft niet alleen de uitspraak met uitvoerige motivatie, maar ook een brief rechtstreeks aan het kind. In de brief legt de rechter in de jij-vorm de uitspraak uit in korte zinnen en in eenvoudige woorden. Deze aanpak krijgt veel bijval op sociale media. In 2022 gaat het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden⁵ nog een stap verder door de uitspraak over gesloten jeugdzorg rechtstreeks aan het kind te richten. Naast bijval op sociale media is er ook kritiek op deze uitspraak van het Hof die erop neerkomt dat het taalgebruik (nog) te moeilijk is. Hoe dan ook, uitspraken in kindvriendelijke taal komen in allerlei variaties gelukkig steeds vaker voor.

1. Zie bijvoorbeeld het WODC-onderzoek van Bruning e.a.: 'Kind in proces: van communicatie naar effectieve participatie'
2. Met uitzondering van kinderalimentatie-zaken; daar is de minimumleeftijd voor het kindgesprek 16 jaar
3. <https://rechtvoorjou.nl/home/recht-uitgelegd/gesprek-met-de-rechter>
4. 30 juni 2021, ECLI:NL:RBOVE:2021:2755
5. 8 februari 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:1098

Hoe 'Like a Buddy' ouders van uit huis geplaatste kinderen steunt.

"Je blijft altijd moeder of vader"

Door Germain Miedema

Als kinderen niet meer thuis kunnen wonen, voelt het soms alsof er een dikke streep door de ouders wordt gezet. Namen in de dossiers worden vervangen door 'moeder zegt' of 'vader vindt'. En vaak is het vechten voor wat je als ouder nog wel kan. Truusje van Zanten weet als geen ander: ouder-zijn stopt niet bij een uithuisplaatsing. Met de stichting Like a Buddy zet ze zich daarom in om andere ouders te steunen in hun worsteling met hun ouderrol.

Een keuze uit liefde

Truusjes kinderen Martijn en Karlijn zijn uit huis geplaatst. Op eigen verzoek. Na ernstig huiselijk geweld moesten zowel moeder als kinderen herstellen. Truusje: "Ik was niet de moeder die ze toen nodig hadden. Je moet dan handelen in het belang van je kinderen. Hoe pijnlijk dat ook is. Mijn zoon Martijn kwam via kinderpsychiatrie in een gezinshuis en mijn dochter Karlijn ging naar een pleeggezin." Truusje leerde hierdoor pijnlijke verschillen in samenwerking kennen. Bij haar zoon ontstond harmonie: verjaardagen werden samen gevierd, zelfs jaren na de plaatsing: "We voelden ons welkom, alsof we familie waren. Mijn zoon groeide daar zichtbaar van." Bij Karlijn werd de samenwerking een ramp. Conflicten, loyaliteitsproblemen en ruzies maakten de afstand alleen maar groter. "Dat contrast is voor mij de drive. Ik gun ouders en kinderen wat wij met Martijn in dat gezinshuis hadden."

Van forum naar buddy

Truusje vindt steun op een forum voor slachtoffers van huiselijk geweld en zoekt vanuit hier de weg naar de media. Daardoor wordt ze steeds vaker gevraagd om haar ervaringen te delen in een boek en trainingen. Door samen te werken met de Christelijke Hogeschool in Ede is Truusje in contact gekomen met Stichting OPP (Ouderpeilpunt). Daar is Truusje begonnen om het ouderportaal nieuw leven in te blazen. Een ommekeer voor het platform. Truusje: "Ik kan heel goed met ouders die in de shit zitten. Waar veel zorgverleners zeggen: ik hoor je, ik voel je, was er nu een ouder met ervaring. Ik had het écht gevoeld."

Mensen vragen steeds meer van Truusje. Of ze meegaat naar gesprekken met de voogd, of in de rechtbank. En als ze even niet beschikbaar is op het portaal ontvangt ze vele berichten via LinkedIn en Facebook. Door die impact van haar werk ontstaat het idee Like a Buddy: Wat als ouders met ervaring met uithuisplaatsing naast andere ouders gaan staan? Met twee collega's zet ze de eerste buddytrajecten op. Wat begint als een experiment, is nu een stichting die tientallen buddy's koppelt aan ouders. "We hadden een pilot in de Glind. Subsidiegevers zeiden: dit is keivet, jullie mogen door. Nu hebben we een eigen tool en matchen we ouders met buddy's."

Hoe werkt dat, een buddy?

Een buddytraject duurt meestal vier maanden. De ouder vraagt dit zelf aan. De ene keer wil iemand meer gezag of extra omgang, de andere keer wil een ouder het kind weer terug. Elk traject is daardoor maatwerk. Truusje vertelt over een vader die omgang wilde met zijn dochter. Maar vooral dreigde en schreeuwde naar de zorgverleners. "Ik ben neus aan neus gaan staan met hem en zei: je hebt twee keuzes. Je blijft doen wat je nu doet, en je krijgt niks voor elkaar. Of je gaat met mij samenwerken. Acht maanden later had hij omgang én gezag."

Een ander voorbeeld is een moeder die in een vechtmodus zat. Ze mocht haar kinderen maar één keer per maand zien, onder begeleiding. Geen ijsjes, geen kleding kopen, niets. "Negen maanden later woonden de kinderen weer thuis. Omdat zij diep door het stof ging én omdat wij bruggen hebben gebouwd met pleegouders en voogd." In de buddytrajecten zit dus ook een hoop coaching. "We kijken echt achter de deur van onze ouders," zegt Truusje. "We stellen vragen, spiegelen en confronteren. Dat is vaak precies wat nodig is." Naast de coaching begeleiden ze bij Like a Buddy ook de kleine dingen, zoals het schrijven van e-mails naar de voogd. "Soms zeggen we: draai die zin eens om, maak er een vraag van. En dan zie je meteen een andere reactie. We openen letterlijk deuren die eerder dicht bleven."

Kleine gebaren, groot verschil

Soms zit de doorbraak in iets heel kleins. Er waren pleegouders die zich ongemakkelijk voelden bij het idee dat de moeder zelf kleren kocht. "We hebben toen samen gepraat over wat wel kon. Uiteindelijk stuurden de pleegouders één keer per maand een lijstje. De moeder koos een paar dingen uit en bracht die mee. Zo simpel was het om iemand weer mama te laten voelen."

Erkenning belangrijk

"Voor pleegouders kan het ingewikkeld zijn om ouders dichtbij te laten. Voor ouders is het soms pijnlijk om respect te tonen aan wie voor hun kind zorgt. Maar," zegt Truusje, "je krijgt er niet alleen een pleegkind bij, je krijgt ook een hele familie. En het kind krijgt er een pleegfamilie bij. De kunst is om die werelden zoveel mogelijk samen te brengen."

Ze vertelt hoe ze tijdens een overleg een keer met haar hand op tafel sloeg en zei: "Iedereen hier wordt bij de voornaam aangesproken, behalve de moeder. Zij heet Soraya. Toon respect." Het is een boodschap die ze vaak moet herhalen. Het gaat niet alleen om beleefdheid. Het gaat om erkenning dat ouders, ondanks alles, nog steeds ouders blijven. "Zelfs als je voelt dat je het opvoeden niet aankunt, je blijft mama of papa. Dat verdient gewoon erkenning."

Harmonie is de toekomst

Like a Buddy laat zien hoe goed harmonie werkt. Door ouders een gelijkwaardige stem te geven en pleegouders en professionals te helpen het gesprek open te houden. "We zijn hierin meerzijdig partijdig. Je staat naast de ouder, maar je luistert ook naar pleegouders en jeugdbeschermers. Voogden, bijvoorbeeld, schakelen ons nu regelmatig in om

te kijken hoe ze iets met een ouder kunnen aanpakken. Dat is nou bruggen bouwen!" Het vraagt inzet van alle kanten. Ouders moeten respect tonen voor pleegouders. Pleegouders moeten ruimte geven aan ouders. En professionals moeten beide partijen zien en horen. "Maar als dat eenmaal werkt, zie je dat ook het kind tot rust komt. Het hoeft niet meer onbewust partij te kiezen. Het gevolg is bijna altijd harmonie. Het is onze droom dat bij elke uithuisplaatsing per direct een buddy naast de ouder staat."

Truusjes boeken

Truusje van Zanten heeft haar levensverhaal in drie boeken opgeschreven die een leerzame inblik geven in haar reis als ouder.

- **Achter mijn voordeur** - Over haar emotionele tijd met huiselijk geweld en de uithuisplaatsing van haar kinderen.
- **Het vervolg** - Over het contrast tussen de samenwerking met het gezinshuis van haar zoon en het pleeggezin van haar dochter.
- **Familie** - Haar jeugd en therapie, die laten zien waarom ze reageert zoals ze reageert.

De boeken zijn verkrijgbaar als paperback, e-book en luisterboek (via Bol.com). Een groot deel van de opbrengst van haar boeken doneert ze aan Like a Buddy. Hiermee is bijvoorbeeld het e-book Eerste hulp bij uithuisplaatsing gefinancierd. Te downloaden via: www.ouderpeil.nl/eerste-hulp-bij-uithuisplaatsing.

Lees-, kijk- en luistertips

Ben je op zoek naar een leerzaam, inspirerend, informatief of leuk boek over pleegzorg of gezinshuizen of naar een film of podcast? We hebben weer een hoop tips voor je! Heb je een suggestie voor een boek, podcast, film of iets anders dat we niet mogen missen? Laat het weten door een mailtje te sturen naar bijons@denvp.nl

Podcast Lieve lieve

Initiatief van NVP, Jongwijs, Nji en Jeugdzorg Nederland. Te beluisteren op Spotify en YouTube.

In de podcast 'Lieve lieve' luister je naar gesprekken tussen pleegjongeren, pleegouders, pleegbroers/zussen en onderzoekers over belangrijke thema's binnen de pleegzorg. Inmiddels zijn er vier afleveringen gemaakt:

1. Nieuw in een pleeggezin
2. Opgroeien in twee families
3. Wie ben ik?
4. Hoe ga je met mij om?

Wat ik mooi vind aan de podcasts is dat ze gaan over echt belangrijke onderwerpen, zoals fysiek contact tussen pleegouders en pleegkind. Hoe doe je dit gepast? In een van de afleveringen hoor je de pleegjongere zeggen dat ze dit eigenlijk wel gemist heeft van haar pleegvader en dat ze soms jaloers kon zijn als ze zag dat de eigen kinderen daarin anders behandeld werden. De pleegvader legt op zijn beurt uit hoe hij worstelde met het feit dat hij haar net zoveel liefde en genegenheid wilde geven, maar zich er tegelijkertijd ook bewust van was dat zij én een meisje was én een kind van iemand anders. Ook in de andere afleveringen komen thema's als loyaliteit, identiteit en rouw naar voren. Niet alleen thema's van jongeren worden besproken, maar ook hoe ingewikkeld het soms voor

pleegouders kan zijn. Ik vind het bewonderenswaardig hoe de makers zulke kwetsbare gesprekken hebben weten vast te leggen. Soms hoor je als luisteraar de emotie in de stemmen. Persoonlijk vind ik het ingewikkeld om alleen te luisteren naar dit soort kwetsbare gesprekken via Spotify, dus is het een mooie toevoeging dat de gesprekken ook via de Youtube link mee te kijken zijn. Al met al een mooie serie voor iedereen die verbonden is met pleegzorg. Door Karin Zanin

De Verloren Knuffel Brigade

Over de invloed van trauma op de volgende generatie. Tekst en illustraties: Evelien Groen

Dit therapeutische boek kan ouders helpen het gesprek aan te gaan met hun kinderen over hun eigen verleden. In de inleiding beschrijft de schrijfster hoe zij ermee geworsteld heeft om met haar kinderen te praten over familiegeheimen en de gevolgen ervan. Zij merkte dat het moeilijk is, omdat je kinderen niet al jong wilt 'beroven' van hun onschuld. Tegelijkertijd wil ze ook recht doen aan vragen die kinderen hebben wanneer bijvoorbeeld de ouder gedrag laat zien dat ze niet snappen of als er sprake is van contactbreuk met familie. Hierdoor ontstond het verhaal. Het is een geweldig mooi boek geworden met als metafoor een knuffelbeer (geheim/trauma) die weggepakt wordt. Het jongetje krijgt allemaal adviezen, zoals 'niet aan denken' of 'onder het kleed verstoppen' tot aan 'vergeet het maar gewoon'. Uiteindelijk wordt het jongetje groot en beseft hij pas als hij kinderen krijgt hoe erg zijn geheim is en hoe belangrijk het is om zijn eigen kinderen hiertegen te beschermen. Hij gaat samen met de elfjes van de Knuffel Brigade op pad om zijn trauma

te verwerken. Dit gaat niet zonder slag of stoot, maar je voelt door het verhaal heen dat de man ondersteund wordt. Aan het einde van het verhaal is een hoofdstuk opgenomen voor ouders met uitleg en oefeningen. Het is een bijzonder boek met mooie illustraties over intergenerationeel trauma. Het biedt een opening tot gesprek en tegelijkertijd hoop om de cirkel te doorbreken. Door Karin Zanin

Een mantel vol liefde

En dan ben je pleeggrootouder Auteur: Lia Vogel

Een gewoon gezin, vier kinderen, vader werkt en moeder zorgt: zo was het leven van Lia Vogel. Maar onderhuids speelt er meer mee. In dit boek vertelt Lia over haar gezin en de eindeloze zorgen voor haar kinderen. Al die zorgen, liefde en investeringen hebben niet kunnen voorkomen dat Lia en haar man uiteindelijk de zorg voor hun eerste kleinkind op zich namen. Vandaar de titel. Ze vertelt in het boek bijna chronologisch wat ze heeft meegemaakt en verwijst daarbij naar de pijn van haar eigen jeugd. Door het ongeluk en de daaruit voorkomende handicap van haar moeder heeft Lia op jonge leeftijd moeten zorgen voor haar moeder. De schrijfstijl is soms afstandelijk, terwijl er zoveel gevoel onder zit. Die afstandelijkheid vond ik nog groter doordat zij haar verhaal niet vertelt vanuit de ik-vorm, maar vanuit het perspectief van een andere persoon: Ellen. Pleeggrootouder zijn betekent voor haar een enorm loyaliteitsconflict: ze wil zo graag zorgen voor haar dochter én haar kleindochter. Ze beschrijft mooi de machteloosheid en de wil om voor haar dochter te zorgen met 'goede acties' die bij voorbaat al niet

gewaardeerd worden en geen enkel effect hebben. Haar besluit om te gaan studeren en werken geeft haar lucht en een gevoel van bevrijding van onder andere haar jeugdtrauma.

Door de achterflap en de ondertitel was ik wel op het verkeerde been gezet. Ik dacht een boek te lezen over pleeggrootouder zijn, maar dat is slechts een klein gedeelte van het boek. De weg van al die zorgen tot aan het pleeggrootouderschap maakt wel duidelijk wat zij bedoelt met haar hoofdtitel. In het boek komen zoveel thema's naar voren die met name ook pleeggrootouders meemaken, dat het daarom alleen al zinvol is de levensloop van Ellen (Lia) te lezen.

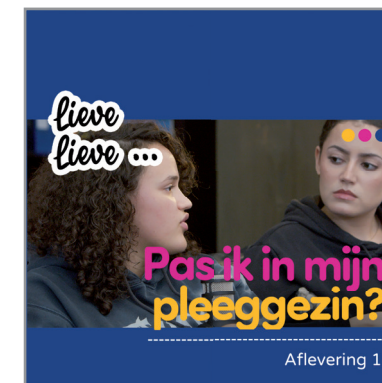
Door Maud Verhoofstad

Ik laat je nooit los

Een magisch verhaal over een onzichtbaar draadje Auteur: Patrice Karst

Het is fijn om voor te lezen over Julius en Lisa, die op een nacht wakker schrikken van heftig onweer en naar hun moeder gaan. Gezellig bij moeder in bed wordt het verhaal verteld dat hun moeder bij ze is en altijd aan ze denkt. De boodschap is dat Lisa en Julius door aan mamma of pappa te denken altijd contact kunnen voelen via een onzichtbaar draadje. Ook met vriendjes, vriendinnetjes en met alle mensen die ze aardig vinden. Al zie je elkaar niet, door te denken aan de ander is het toch net of die vlak bij je is. Een mooi vormgegeven boekje over verbondenheid met mensen die belangrijk voor je zijn. Echt een boek om voor te lezen bij verlatingsangst, scheiding of verlies. Voor kinderen vanaf circa 4 jaar.

Door Flip Woltering

Het alfabet voor groot verdriet

Auteur: Uus Knops

Illustraties: Sassafra de Bruyn

Wat een prachtig kinderboek... Daarmee heb ik eigenlijk alles wel gezegd. Maar ik zal iets uitgebreider zijn, want dat verdient dit boek zeker! In 'Het alfabet van groot verdriet' lees je bij elke letter een uitleg over het thema dood en wat daarbij komt kijken: Afscheid, Crematie, Gevoelen, Herdenken, Ik, Klas, Missen, Palliatief, Schuldgevoel, Uitvaart en Verdriet zijn een greep uit de onderwerpen. Elk onderwerp wordt op een kindvriendelijke manier toegelicht. Er staan vragen in waarover je als kind kunt nadenken en er worden suggesties gedaan over hoe je je misschien voelt en wat je misschien denkt. Ook als volwassene kun je troost ervaren bij dit boek door weer even terug te lezen hoe bepaalde thema's voor jou zijn of voelen. Het boek leest lekker weg. De grote illustraties op elke pagina maken het een prachtig boek om neer te leggen

en af en toe in te bladeren en (voor) te lezen. Door Jorien Kruijswijk Jansen

Mama is verslaafd

Auteur: Judith Blok. Opgetekend door Steven de Munnik

Dit boek vertelt het waargebeurde verhaal van Judith Blok. Tijdens het lezen van het boek voel je de emoties van de auteur. Het verhaal is heel eerlijk en direct opgeschreven. Judith vertelt haar levensverhaal en begint bij haar tienerjaren. Veertien jaar oud is ze. Ze vertelt over de periode waarin ze actieve gebruiker was, kinderen kreeg en over de uithuisplaatsing van haar kinderen. En ze vertelt over de hulp die ze kreeg en de weg naar herstel. Ze benoemt hoe dankbaar ze daar tot op de dag van vandaag voor is. Dit boek is zo eerlijk en puur dat je blijft doorlezen. Je wordt als lezer meegenomen in het leven van Judith, leeft met haar mee en wenst dat iedereen die dezelfde ervaringen heeft (gehad) als Judith dit boek leest.

Door Judith Hooydonk

Word lid van de NVP!

De Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen helpt pleegouders om het beste voor hun pleegkind te bereiken. Wij zijn er voor pleegouders, pleegkinderen en eigen kinderen in pleeggezinnen. Wij zijn een plaats voor pleeggezinnen, waar je gehoord en gezien wordt, waar je waardering en steun vindt en waar je je stem kan laten horen om samen de pleegzorg te verbeteren.
Met jouw steun kunnen we dit blijven doen.

Waarom lever je een bijdrage?

Het ontwikkelen en het ondersteunen van pleegoudernetwerken, zodat ieder pleeggezin toegang heeft tot zo'n netwerk.

Het behartigen van de belangen van pleegouders, zowel landelijk als lokaal.

De helpdesk, die vragen van pleegouders beantwoordt en hulp biedt.
"De helpdesk van de NVP neemt de tijd voor je en gaf mij tips hoe ik met de situatie om moest gaan. Ik voelde mij gehoord en begrepen. Heel fijn dat pleeggezinnen op deze manier ondersteund worden, daarom heb ik besloten om lid te worden."

Word dus ook lid van de NVP!

Het lidmaatschap van de NVP kost 20 euro per jaar. Als je lid wordt, ontvang je het gespreksspel voor pleeggezinnen 'Dromen, denken, doen'.
Ga naar www.denvp.nl/over-de-nvp/word-lid en meld je aan.

Meer BIJ ONS?

Wil je als eerste op de hoogte zijn als het nieuwe magazine verschijnt?
Abonneer je gratis en je ontvangt het volgende magazine in je mail!
Abonneren doe je hier:
www.denvp.nl/abonneren-bij-ons
Je leest alle nummers op onze website
www.denvp.nl/wat-we-doen/bij-ons-thuis-in-een-gezin

Te gast BIJ ONS: Gastschrijvers gezocht!

Ben je betrokken bij pleegzorg of gezinshuizen en lijkt het je leuk om een keer het podium te pakken in de rubriek 'Te gast BIJ ONS'? De redactie verwelkomt graag je artikel, verhaal, gedicht, brief of welk schrijfsel dan ook via bijons@denvp.nl

plaats voor pleeggezinnen